1856. № 103.

LEEUWARDER COURANT

DINGSDAG 23 DECEMBER.

BIJ DEZE COURANT WORDT EEN BIJVOEGSEL UITGEGEVEN.

Door het invallend KERSFEEST zal de Courant van Vrijdag den 26sten op ZATURDAG den 27 December worden uitgegeven.

NOTIFICATIE.

De **COMMISSARIS DES KONINGS** in de provincie *Friesland*,

Gelet op de resolutie van Heeren Ged. Staten der Provincie, van den 15 December 1856, no. 14, alsmede op de bepalingen van art. 11 der wet van 6 Maart 1852 (*Staatsblad* no. 47);

Brengt, bij deze, ter kennis van de daarbij belanghebbenden:

1°. Dat de tijd van sluiting der jagt in deze Provincie, wat betreft de geoorloofde jagtbedrijven, opgenoemd in art. 15, litt. *a*, *b*, *c*, *d*, *g* en *i*, der aangehaalde wet, bepaald is op den 3 Januarij 1857, met zons ondergang, van die, welke vermeld zijn in hetzelfde artikel, litt. *e*, *f* en *k*, op den 31 Maart 1857, met zons ondergang, en van dat, genoemd bij litt. *h* van dat artikel, op den 15 April 1857, mede met zons ondergang.

2°. Dat, met uitzondering evenwel daarvan:

a. het schieten van wilde ganzen, begrepen onder litt. *d* van art. 15 bovengemeld, zal blijven toegelaten tot en met den laatsten Maart 1857.

b. het weispel van kwartelen met steekgaren of vliegnet, bedoeld bij art. 15, litt. *e* van gedachte wet, voor deze Provincie wordt opengesteld op den 1 Mei 1857, met zons opgang, en gesloten op den 30 Junij daaraanvolgende, met zons ondergang.

c. het vangen van kemphanen met slagnetten, bij hetzelfde art. litt. *f* bedoeld, vrij zal staan van den 16 April 1857, met zons opgang, tot en met den 30 April 1857, met zons ondergang.

En zal deze, op de gebruikelijke wijze, worden afgekondigd en aangeplakt.

Aldus gedaan binnen Leeuwarden, den 19 December 1856.

De Commissaris des Konings,
VAN PANHUIJS.

De middenprijzen van de *in- en uitlandsche Tarwe* en *Rogge*, waarnaar de zetting van den prijs van het *Tarwe-*, *Rogge-* en *Zwitserschbrood* wordt geregeld, zijn op de markt van Vrijdag den 19 December 1856 te *Leeuwarden* geweest als volgt:

Van de *Tarwe* per mudde . . . . *f* 14.25.
Van de *Rogge* per last, voor het *Roggebrood* . . . . „ 228.00.
Van de *Rogge* per last, voor het *Zwitserschbrood* . . . „ 228.00.

Leeuwarden, den 20 December 1856.
De Commissaris des Konings in de provincie Friesland, VAN PANHUIJS.

PROVINCIE FRIESLAND.

VERPACHTING.

Op Zaturdag den 3 Januarij 1857, des voormiddags ten 11½ ure, zal in de Herberg van de Weduwe *Hollander*, gelegen aan den Trekweg van *Leeuwarden* naar *Dokkum*, ten overstaan van eenen Commissaris uit het Collegie van Heeren Gedeputeerde Staten der provincie en in bijzijn van den Heer Hoofd-Ingenieur van den Waterstaat in het 2de District, onder nadere goedkeuring worden overgegaan tot eene nieuwe verpachting van:

„De opbrengst der Wipgelden, geheven wordende aan de *Hooge-* of *Klaar-* „*kampster-brug*, liggende over de *Dokkumer-Ee* of Trekvaart van *Leeuwarden* „naar *Dokkum*, zulks voor den tijd van drie achtereenvolgende jaren, of van den „12 Mei 1857 tot den 12 Mei 1860."

De Voorwaarden, waarop deze verpachting geschiedt, zullen *tien dagen* te voren ter lezing liggen aan het lokaal van het Provinciaal Bestuur van Friesland te *Leeuwarden*, bij de Sluiswachters aan de *Nieuwe-* en *Munnike-Zijlen*, de Sluisbrugwachtersche te *Stroobos*, de Brugwachters aan het *Blaauw Verlaat* bij *Augustinusga* en te *Bergumerdam*, den tegenwoordigen Pachter der *Hooge-* of *Klaarkampsterbrug*, in de Herberg bij de Weduwe *Hollander* hiervoren genoemd, en in de gewone Logementen te *Leeuwarden*, *Dokkum*, *Kollum*, *Buitenpost* en *Stroobos*; terwijl de verlangde inlichtingen te bekomen zijn bij den Heer Hoofd-Ingenieur van den Waterstaat in het 2de District, *C. J. Bolten* en den Heer Ingenieur *L. H. J. J. Mazel*, beiden te *Leeuwarden*, zoomede bij den Opzigter *H. H. Kosenstra*, te *Buitenpost*.

Leeuwarden, den 19 December 1856.
De Commissaris des Konings in de provincie Friesland,
VAN PANHUIJS.

PUBLICATIE.

De **GEDEPUTEERDE STATEN** der provincie *Friesland* brengen, ten vervolge op hunne Publicatie van den 15 dezer, ter kennis der ingezetenen, dat, van den 13 tot en met den 19 dezer:

1. 47 runderen in de Provincie aan de besmettelijke longziekte zijn gestorven, als in de gemeenten: Baarderadeel 2, Doniawerstal 4, Hennaarderadeel 10, Idaarderadeel 1, Kollumerland en Nieuwkruisland 3, Leeuwarderadeel 3, Menaldumadeel 1, Oostdongeradeel 1, Rauwerderhem 5, Utingeradeel 2, Westdongeradeel 1, Wonseradeel 3 en Wijmbritseradeel 11, en 85 door die ziekte aangetaste runderen, voor rekening der eigenaars, zijn afgemaakt, als in de gemeenten: Baarderadeel 13, Barradeel 1, Doniawerstal 8, Franeker 1, Franekeradeel 5, Haskerland 6, Hennaarderadeel 15, Idaarderadeel 3, Leeuwarderadeel 2, Menaldumadeel 3, Rauwerderhem 8, Schoterland 1, Sneek 1, Wonseradeel 6, Workum 3, Wijmbritseradeel 8, en IJlst 1, bedragende daardoor het totaal der gevallen sedert den 1 Januarij dezes jaars 5353;
2. de besmettelijke longziekte zich heeft geopenbaard onder de runderen van de veehouders: de Weduwe Anne Gaukes Sietzema, te Twijzel; Douwe Jans Kuperus, te Winsum; Tjeerd Theunis Suierveld, te Baard; Evert Jans Heeg, te Britswerd; Pieter Tjeerds Hilarides, te Sexbierum; Haije Douwes van der Werf en Douwe Johannes IJntema, beide te Bolsward; Sjoerd Annes Bakker, te Doniaga; Jan Sijbes de Jong, de Weduwe Rients Minnes Bosma en de Weduwe Jouke Willems Hijlarides, allen te Tzum; de Weduwe Hendrik Tjittes Prins, te Molkwerum; Klaas Jans Boersma, Jacob Hilles Mulder en Douwe Joukes Gietema, allen te Cubaard; de Weduwe Willem Klazes Seffinga, te Edens; Jacob Pieters Horringa, te Welsrijp; Harm Klazes van der Veer, te Westergeest; Haije Baukes Molenaar, te Cornjum; Gerlof Alberts Hooghiemstra, te Wirdum; de Erven van wijlen den Heer Mr. T. S. Tromp, te Miedum; Jacob Freerks Hoekstra, te Blessum; Klaas Gerbens Venema, te Nijkerk; Johannes Douwes Zijlstra, te Deersum; Ate Durks de Klaver, Tjerk Ruurds Reidsma en Simon Ankes Schouwstra, allen te Irnsum; Jentje Klazes de Groot, te Terzool; Sipke Gerbens Rijpma en Thomas Jentjes Heeringa, beide te Raauwerd; Broer IJntes Kingma en Johannes Hettes Boonstra, beide te Poppingawier; Oege [illegible] Zijlstra, te Bergum; Willem A. Hiddema, te Holwerd; Pieter Ottes de Vries en Pieter Klazes Bangma, beide te Witmarsum; Taeke Deddes de Jong en Luitzen Freerks Kleiterp, beide te Makkum; Jan Ottes Schuurmans, te [illegible]; Willem [illegible] Asma, te Workum; Sijbe Sjoukes [illegible], te [illegible]; de Weduwe [illegible] Tjittes Huitema en Sijbren Johannes [illegible], beide te [illegible]; Wijbe Douwes Riemstra, te [illegible]; de Weduwe Pieter Sijtses de Boer, te [illegible], en Pieter [illegible], te IJlst;
3. gezond zijn verklaard de runderen van de veehouders: Klaas Pieters Sipsma, te Grouw; Meinte Sijmens Vierstra, te IJlst; N. D. Oppedijk en K. D. Faber, beide te Bolsward; de Weduwe Eise Pieters Bootsma, te Loënga; Wiebe Tjeerds Zijlstra, te Oppenhuizen; Rintje Klazes Boersma, te Wommels; Hendrik M. Brandsma, te Ugoclooster; Jan Sibbles Buwalda, te Witmarsum; Ate S. Knol, te Hartwerd, en de runderen van dertig veehouders, geweid hebbende in het Bergumer gemeente-schar.

Leeuwarden, den 22 December 1856.
De Gedeputeerde Staten voornoemd,
VAN PANHUIJS, *Voorzitter*.
A. VAN DER LAAN, *Griffier*.

PUBLICATIE.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS van *Leeuwarden*, volkomen overtuigd, dat de maatregelen, in de drie vorige jaren, Regeringswege genomen, en de middelen toen in het werk gesteld, ten einde het zoogenaamde nieuwjaar-wenschen, aan de huizen der inwoners, met het doel om giften en aalmoezen in te zamelen, op den eersten dag des jaars, te keer te gaan en, zooveel mogelijk, te bevorderen, dat die belangrijke dag niet door misleiding, bedrog, losbandigheid en dronkenschap wierde ontheiligd, aan de Ingezetenen welgevallig zijn geweest en dat deze den wensch deelen dat die maatregelen en middelen voortdurend mogen plaats hebben, brengen bij deze ter algemeene kennis, dat zij, van hunne zijde, even als toen, daartoe gaarne al het noodige zullen aanwenden, doch ook dan op nieuw de medewerking behoeven, die zij nu reeds een en andermaal op eene zoo voldoende wijze hebben mogen ondervinden.

Burgemeester en Wethouders noodigen dien ten gevolge de Ingezetenen wederom uit, om op den eersten dag des jaars, geene giften of gaven aan de huizen uit te deelen, zelfs niet aan diegenen, welken zij iets zouden wenschen toe te kennen voor kleine diensten in het afgeloopen jaar verrigt, maar in het laatste geval daarin op eene andere meer gepaste wijze te voorzien.

Tevens verzoeken zij ook nu al de Fabrijkanten, Werkbazen en verdere neringdoende personen in de Gemeente, wier bedienden gewoon zijn, op nieuwjaarsdag, hetzij mondeling, hetzij schriftelijk, gelukwenschen aan hunne begunstigers aan te bieden, om zulks op dien dag aan hunne onderhoorigen te verbieden, en hun het ongepaste daarvan onder het oog te brengen, zoo als ook door het Bestuur aan alle Gemeente-ambtenaren en bedienden is geschied.

En ten einde hen die, te regt of te onregt, zoodanige giften plegen te vragen, daarvoor eenigzins schadeloos te stellen is, even als in het vorige jaar, ook thans wederom bepaald:

1°. Dat er van af den 22 December 1856, tot en met den 1 Januarij 1857, eene geslotene bus op het Gemeentehuis zal worden geplaatst, waarin een ieder, die zulks verkiest, zijne bijdrage zal kunnen storten.

2°. Dat zij die verkiezen mogten *in te schrijven*, daartoe in staat zullen worlen gesteld door het invullen van een biljet, hetwelk eerstdaags aan de huizen der Ingezetenen, zal worden bezorgd en, drie dagen daarna, in eene geslotene bus, zal worden terug gehaald.

3°. En eindelijk dat aan hen die noch van het eerste, noch van het tweede der aangebodene middelen verlangen gebruik te maken, de gelegenheid zal worden gegeven, om zulks verkiezende, eene gift, ten bedoelden einde, te werpen in de geslotene bus bij no. 2 bedoeld.

Burgemeester en Wethouders zullen zich gaarne belasten met de verzameling dezer bijdragen en, even als in het vorige jaar is geschied, zorg dragen dat die, na aftrek van hetgeen, huns oordeels, aan sommige tot de Gemeente in betrekking staande personen, behoort te worden toegekend, onder de onderscheidene armen administratiën dezer Gemeente, naar gelange van het getal hunner behoeftigen, worden verdeeld, ten einde in de eerste week der maand Januarij, aan de armen hunner administratie, eene buitengewone bedeeling te doen.

Burgemeester en Wethouders hebben het zich ten pligt geacht, deze zaak bij vernieuwing tot een voorwerp hunner zorg te maken, en vleijen zich dan ook, dat de Ingezetenen, doordrongen van het belang der zaak en aangemoedigd door de ondervinding van de vorige jaren, niet alleen door het ondersteunen van de te nemen maatregelen, maar vooral ook *door ruime bijdragen* het doel om den eersten dag des jaars te doen zijn een dag van ware belangstelling en heilige vereering, zoo veel mogelijk zullen willen bevorderen.

Leeuwarden, den 18 December 1856.
Burgemeester en Wethouders voornoemd,
J. H. BEUCKER ANDREÆ.
De Secretaris,
M. S. DE WAL.

KENNISGEVING.

De **BURGEMEESTER EN WETHOUDERS** van *Leeuwarden*,

voldoende aan het besluit van Heeren Gedeputeerde Staten dezer provincie, dd. dd. 8 December 1856, no. 5, ter uitvoering van Zijner Majesteits besluit van den 27 November jl., no. 67, houdende goedkeuring van het besluit der Provinciale Staten, tot wijziging van art. 33 van het reglement op het *onderhoud*, *beheer* en *bestuur* van de *Westerpolder Zeedijken* onder *Holwerd*,

brengen, bij deze, ter kennis van de Ingezetenen, dat voorschreven besluit, afzonderlijk gedrukt en verkrijgbaar is gesteld bij de *Weduwe M. van den Bosch*, te *Leeuwarden*, tegen den prijs van *vier Cents*.

Leeuwarden, den 19 December 1856.
Burgemeester en Wethouders voornoemd,
J. H. BEUCKER ANDREÆ.
De Secretaris, M. S. DE WAL.

WEENEN, 20 December.

Het toestemmend antwoord van de Porte tot de opening der conferentiën, dat men verwachtte, is heden uit Konstantinopel aangekomen.

— De *Wiener Corr.* verzekert andermaal en op goede gronden, dat, zoodra Rusland in eene regeling van de Bessarabische grenzen, volgens verdrag, bewilligd heeft, Oostenrijk en Engeland geen oogenblik zullen wachten, het turksch gebied te ontruimen.

LONDEN, 18 December.

De *Times* keurt het artikel over de aangelegenheid van Neufchâtel, dat de *Moniteur* heeft medegedeeld zeer af, en uit de hoop, dat Frankrijk met zijne pogingen om eene bemiddeling tot stand te brengen moge voortgaan. Het blad geeft aan Pruisen den raad, af te zien van zijne aanspraak op gezag in het kanton Neufchâtel.

De *Morning-Post* zegt, dat Engeland op het nieuwe congres al de reeds gestelde eischen zal handhaven.

— De ter aarde bestelling van den onvermoeiden matigheids-apostel, [illegible] Mathew, heeft ll. vrijdag te Cork met onbeschrijfelijke deelneming plaats gehad. De stoet was meer dan drie mijlen lang en werd bijgewoond door het gemeentebestuur, leeraars van verschillende kerkgenootschappen enz. Men berekent, dat op en rondom de begraafplaats niet minder dan 50,000 menschen vergaderd waren.

[illegible], 20 December.

Volgens de *N. Pr. Ztg.* zal het huwelijk van Prins Frederik Willem van Pruisen met de oudste dochter van Koningin Victoria, den 21 November e. k. gesloten worden. De Prinses heeft [illegible]

— De *Pruis. Corr.* [illegible]

In onze militaire kringen wint het gevoelen veld, dat onze troepen stellig tegen Zwitserland zullen optrekken, bijaldien door dat land niet aan den wensch van Pruisen voldaan wordt. Men noemt reeds den generaal von Bonin als opperbevelhebber der pruissische troepen; anderen meenen te weten, dat het kommando aan den generaal Gröben opgedragen zal worden.

FRANKFORT, 18 December.

Het *Journal de Franckfort* van heden deelt uit Bern mede, dat de pruissische nota daar ontvangen is, en de Bondsraad buitengewoon vergaderd was geweest en besloten had, de Bondsvergadering bijeen te roepen.

HARLINGEN, 21 December.

Zoo als in verscheidene andere steden des lands, circuleert ook hier ter plaatse een adres van toejuiching en dank aan Z. M. den Koning, voor het niet aannemen van het door minister Simons aangevraagd ontslag. Bereids hebben daarop reeds 70 der notabelste ingezetenen geteekend, bijna uitsluitend kiezers en allen mannen, die door hun stand gerekend mogen zijn *wel* in staat te wezen, om te weten wàt ze doen. Zeehandelaars, scheepsreeders, cargadoors, mannen welke een akademischen graad bezitten, autoriteiten van allerlei civiele corporatiën behooren tot de adressanten.

LEEUWARDEN, 22 December.

(Het Bijvoegsel, behoorende bij deze Courant, behelst: 1°. de herinnering van den Commissaris des Koning, betrekkelijk de inschrijving voor de Nationale Militie; 2°. de verordening, vastgesteld door den Raad der gemeente Leeuwarden, op het verkoopen enz. van Vleesch, Visch en Vruchten; 3°. het kort verslag der zittingen van de Eerste- en van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, en 4°. het kort verslag van de donderdag jl. gehouden vergadering van den Gemeente-raad van Leeuwarden.)

Z. M. heeft goedgevonden te benoemen: tot dijksgedeputeerde bij het dijksbestuur van de Vijfdeelen Zeedijken binnendijks, den heer mr. A. Telting, en tot dijksgedeputeerde bij het dijksbestuur van de Vijfdeelen Zeedijken buitendijks, den heer J. Kingma.

Z. M. heeft goedgevonden, ter vervulling der vacaturen, welke door de aftreding van burgemeesters in deze provincie op 1 Januarij 1857 zullen ontstaan, te benoemen de volgende heeren, als tot burgemeester van: Ameland, jhr. D. W. Crommelin van Heeckeren; Baarderadeel, jhr. E. D. van Beijma; Dokkum, mr. E. Jongsma; Doniawerstal, M. L. van de Woestijne Voerman; Ferwerderadeel, R. J. van der Leij; Harlingen, mr. P. Adama Zijlstra; Haskerland, mr. G. W. C. D. baron thoe Schwartzenberg en Hohenlansberg; Hemelumer Oldephaert en Noordwolde, K. Tjebbes; Leeuwarden, mr. J. H. Beucker Andreæ; Utingeradeel, jhr. W. Holdinga Lycklama à Nyeholt; Ylst, W. Ringnalda.

Z. M. heeft goedgevonden, op zijn verzoek eervol ontslag te verleenen, aan den heer Jietze van der Werff, als 1sten luitenant bij de dienstdoende schutterij te Dokkum, en te benoemen bij dezelfde schutterij: tot 1sten luitenant, den heer Jan van der Werff, thans 2den luitenant; en tot 2den luitenant, den heer G. Rikken, thans schutter.

Z. M. heeft den heer Escher eervol als directeur der marine ontslagen, en hem benoemd tot inspecteur en adviseur voor het personeel en het materieel der zeemagt.

— Dezer is door het min. v. oorlog aan de chefs der corpsen van het leger hier te lande kenbaar gemaakt, dat de overgang van onder-officieren en korporaals bij het leger in Oost-Indië, welke gedurende eenigen tijd voor bedoelde militairen is gesloten geweest, weder is opengesteld, en kunnen belangstellenden daarbij alsnu weder, even als vroeger, worden toegelaten.

Ook verneemt men, dat het Z. M. bij een dezer dagen genomen besluit heeft behaagd eene zekere som voor de corpsen van het leger beschikbaar te stellen, tot verwarming van de kamers der soldaten in de kazerne gedurende dezen winter; een middel, dat zeer veel zal bijdragen om hun het leven in de kazerne te veraangenamen, en tevens meer dan eenig ander middel de huiselijkheid van den soldaat bevorderlijk zal zijn.

— Uit eene opgave van regeringswege blijkt, dat de Rijks middelen, gedurende de elf eerste maanden van het loopende jaar, hebben opgebragt *f* 51,430,152, tegen eene opbrengst van die zelfde middelen, in gelijk tijdsverloop van het jaar 1855, van *f* 50,327,361.

— Met 21 dezer is de heer P. A. Mahieu geplaatst op Zr. Ms. korvet *Prins Maurits*, om met dien bodem, welke zich op de reede te Vlissingen bevindt, te vertrekken naar West-Indiën, ten einde, aldaar aangekomen, belast te worden met de administratie van Zr. Ms. brik *Venus*.

— De heer Bungenberg, adspirant-ingenieur van 's Rijks waterstaat, is vanwege het Gouvernement belast geworden met het toezigt over het nieuw te graven kanaal door Zuid-Beveland, hetwelk, door eene engelsche maatschappij aangenomen zijnde (onder directie van den heer Ths. White), op een nieuw punt de Wester- met de Ooster-Schelde verbinden zal, en na voltooijing aan het Rijk overgaat.

— De 805 scheveningsche haringvisschers zijn alle behouden bij hunne gezinnen teruggekomen. De vangst is bovenmate gezegend geweest. In 't jaar 1850 hebben 59 schuiten 6,600,000 haringen aangebragt; in 't jaar 1855 hebben 101 schuiten 13,396,000 verkregen, in dit jaar hebben 108 schuiten ruim 25 millioenen aangebragt, en zijn de prijzen tot het einde vrij hoog gebleven. Ook de visscherij met de beug, of het hoekwant, laat zich gunstig aanzien.

'S GRAVENHAGE, 18 December. Heden avond heeft de breede kerkeraad van de ned. hervormde gemeente alhier, uit het vroeger vermeld negental, beroepen den heer Lodewijk Willem Ernst Rauwenhoff, predikant te Dordrecht.

HAARLEM, 19 December. Ter vervulling der vacature, ontstaan door het vertrek van ds. B. J. Adriani, heeft de algemeene kerkeraad der ned. hervormde gem. alhier het volgende twaalftal geformeerd: dd. H. P. Berlage, te Naarden; L. van Dijk, te Wijhe; A. G. Jans, te Westzaan; A. Moens, te Edam; T. Poortman, te Zwolle; W. L. Riehm, te Vlaardingen; C. J. Brutel de la Rivière, te Meppel; B. ter Haar Romeny, te Gouda; J. Romeny, te Leeuwarden; W. Scheffer, te Enschedé; J. G. Schuuring, te Hoorn, en E. Cats Wor, te Enkhuizen.

Wij vestigen de aandacht onzer stad- en landgenooten op een werk, dat uitgegeven wordt bij den boekh. U. Proost te Leeuwarden, getiteld: *De Kerken onder het Kruis, schetsen en beelden uit de geschiedenis der Fransche Protestantsche Kerk.*

Het wordt geschreven door onzen stadgenoot K. van Belkum, onderwijzer in de godsdienst, reeds zoo gunstig bekend door zijn: *Leven van Dr. Martinus Luther*, *Christus het heil der Kerk*, *de Christelijke Bode*, *enz.* Het werk prijst zich aan, als de geschiedenis behelzende eener afdeeling der euangelische kerk, boeijend door de afwisseling en rijkdom der gebeurtenissen en door de verheven heid der karakters, die voor onzen geest worden gevoerd. Het doet voorts de mededeeling van den fellen kamp, tusschen het Protestantisme en Catholicisme gevoerd, waarin nu eens de eene, dan de andere partij scheen te zullen zegevieren, daarna het Protestantisme schijnbaar geheel onderdrukt werd, doch, niet geheel uitgeroeid, en door lijden geheiligd, eindelijk in onze dagen op nieuw zijne kracht openbaart. Dit een en ander door den gunstig bekenden schrijver geschetst, doet iets goeds verwachten, vooral als wij oordeelen mogen naar het eerste vel, dat het beginsel en den voortgang der hervorming in Frankrijk vermeldt, en ons voert tot in de gruwelen van den Bartholomeusnacht. Voortgaande in zulke levendige tafereelen ons die geschiedenis te schetsen, kan het niet missen, of de schrijver zal de aandacht der lezers gedurig spannen. Moge hem lust noch kracht ontbreken, om dezen arbeid te voleindigen, die hem zoo goed is toevertrouwd, én schrijver én uitgever zullen beide door ruime inteekening, hunne moeite beloond zien. De prijs behoeft niemand af te schrikken, als berekend tegen slechts $12\frac{1}{2}$ cts. per vel druks. Wij wenschen door deze aankondiging mede te werken, om de belangstelling onzer stad- en landgenooten voor deze onderneming te verlevendigen, en zullen ons verheugen, indien de deelneming van velen bewijst, dat de geest der hervorming in de Euangelische kerk niet is uitgebluscht.

S.

Het heeft H. M. onze Koningin behaagd de opdragt aan te nemen van het lieve kinder-tijdschrift, getiteld: *Losse Bladen voor de Ned. Jeugd*; een nieuw bewijs voorwaar, dat de geëerbiedigde Vorstin, gaarne Hare vereerende medewerking verleent, waar het aankomt op de bevordering van hetgeen goed, schoon en nuttig is. De regt practische inrigting van genoemd kinderwerk, de aangename toon en de leerzame wijze waarop de redacteur, zijnde de heer H. C. van Dorssen, Cz., te Dragten, zich met de jeugdige lezers weet te onderhouden, ontging niet alleen niet aan de aandacht van het deftig publiek, maar maakte het tevens [illegible] aangename onderscheiding ten volle waardig.

TELEGRAPHISCHE BERIGTEN.

[illegible]

pacha de instructiën voor de conferentiën te Parijs overbrengt. — De [illegible] delingen tusschen den engelschen gezant lord Redcliffe en den perzischen [illegible] Feruck-Khan duurden nog voort. De perzische gezant zoude daarna naar [illegible] vertrekken.

BERN, 22 December.

Twintig duizend man van het leger zijn onder de wapens geroepen, het overige gedeelte zal eene reserve vormen, waarvan bij de burgerij van de kantons Zug, Bazel en Schaffhausen ieder tien duizend zal worden ingekwartierd.

De Raad van Bern heeft een onbepaald crediet toegstaan.

FRANKFORT, 22 December.

De *Magdenburger Zeitung* deelt een orde mede, waarbij gelast wordt om tegen nieuwjaar eene divisie van ieder legercorps in gereedheid te hebben, behalve van de kavalerie en landweer.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

AMSTERDAM, 22 December.

NEDERLAND	W. Schuld	$2\frac{1}{2}$	pCt.	$63\frac{1}{16}$	RUSLAND Obl. H. & C°	1798/1816	5	pCt.	$103\frac{1}{8}$
Dito	Dito	3	„	$74\frac{15}{16}$	Dito „	Dito 1828/1829	5	„	$102\frac{1}{8}$
Dito	Dito	4	„	$94\frac{5}{16}$	Dito „	Dito	$4\frac{1}{2}$	„	
Dito	Amort. Sijnd.	$3\frac{1}{2}$	„		Dito „	Dito	4	„	$82\frac{3}{4}$
Dito	Hand.-Maats.	$4\frac{1}{2}$	„		Dito „	S. & C°.	4	„	$82\frac{1}{4}$
SPANJE	Obligatien	$1\frac{1}{4}$	„	$23\frac{1}{2}$	OOSTENRIJK	Metalliek	5	„	$72\frac{15}{16}$
Dito	Dito	3	„	41	Dito	Nationale	5	„	$73\frac{3}{4}$
Dito	Binnenl. 6/m.	3	„	$37\frac{1}{8}$	Dito	bet. Amst.	5	„	$83\frac{1}{8}$
PORTUGAL	Obligatien	3	„	$44\frac{1}{2}$	Dito		$2\frac{1}{2}$	„	38

Nieuwe 5 pCt. Russen bij S. & Co. 5de serie $93\frac{3}{8}$, 6de serie 95.

De berigten van alle beurzen waren flaauw wegens de te Berlijn ontvangen berigten uit Zwitserland.

WEENEN, 22 December. Metalliek 5 pCt. $81\frac{1}{4}$. Dito Nationale 5 pCt. $83\frac{1}{2}$ — Wissel op Londen 10.18. — Zilver 7.

LONDEN, 22 December. Consols $93\frac{3}{4}$.

PARIJS, 22 December. Rente 3 pCt. 66.65.

LONDEN, 22 December. Tarwe en Haver zeer flaauw, Garst vaster. — Boter (friesche) 121/, (groninger) 94/.

AMSTERDAM, 22 December. Granen flaauw. — Koolzaad op 9 vat op April $87\frac{1}{2}$ p. v., op September $78\frac{1}{2}$ p. v. Raapolie, vliegend *f* 52, op Mei *f* $48\frac{1}{4}$.

LEEUWARDEN, 19 December. Boter *f* 50.50. Aanv. 714 $\frac{1}{1}$, 228 $\frac{1}{2}$, 74 $\frac{1}{16}$ vat.

HET BESTUUR der **HULPBANK** zal op Zaturdag den 27 December 1856 *geene* zitting houden. R. D. SMEDING, *President.*

Leeuwarden, 22 December 1856. HORAT. ALBARDA, *Secretaris.*

DE VEREENIGING *van den H. Vincentius van Paulo* alhier, heeft de eer langs dezen weg bekend te maken, dat de VERLOTING van **dames-handwerken**, ten voordeele van de door haar *bezochte arme huisgezinnen*, zal plaats hebben op Maandag den 29 December e. k.; dat op dienzelfden dag de bezigtiging der voorwerpen is opengesteld, van 's morgens tien tot 's namiddags ten drie ure, in het *R. K. Armhuis*, en dat aldaar op dien tijd nog Loten à *vijftig cents* te bekomen zijn.

Leeuwarden, 22 December 1856.

DE MAATSCHAPPIJ
TER BEVORDERING VAN SCHILDER- EN TEEKENKUNST

IN DE PROVINCIE **FRIESLAND**, GEVESTIGD TE **LEEUWARDEN**,

berigt, dat op de uitgeschrevene prijsvraag:

Een BOSCHRIJK LANDSCHAP in den herfst bij ondergaanden zon, gestoffeerd met **eenig Vee**, zijn ingezonden **10 Schilderijen**, waarvan het Schilderij met het merk HOBBEMA is bekroond, en bij de opening der geleidende missive is gebleken te zijn vervaardigd door den Heer A. H. BAKHUIZEN JR., van 's Gravenhage.

De inzenders kunnen hunne Schilderijen terug bekomen, tegen overgave van hunne zegels en spreuk, bij den Ondergeteekende.

Leeuwarden, *Namens de Maatschappij voornoemd,*
den 22 December 1856. Iz. REIJNDERS, *Secretaris.*

MAATSCHAPPIJ
TER BEVORDERING VAN SCHILDER- EN TEEKENKUNST

IN DE PROVINCIE **FRIESLAND**, GEVESTIGD TE **LEEUWARDEN**.

KUNSTBESCHOUWING op Maandag den 29 December 1856, des avonds ten 7 uur, ten huize van den Heer W. VAN DER WIELEN.

Namens het Bestuur der Maatschappij voornoemd,
Iz. REIJNDERS, *Secretaris.*

MUZIJK, **ZANG EN DANS**, *bij afwisseling*, op **Vrijdag avond**, ter gelegenheid van het Kersfeest, bij M. v. D. KALLEN, in het Lands Welvaren.

Vrij Entrée.

*** Getrouwd te Leeuwarden, den 17 December 1856:

W. L. SCHMITZ en
G. SCHNEIDER.

*** Bevallen van een' welgeschapen ZOON SIJTSKE T. BENTHEM, geliefde Echtgenoot van

Grouw, den 16 December 1856. A. FABER.

Eenige kennisgeving.

*** Bevallen van een ZOON P. P. PIETERZON, Echtgenoote van

Witmarsum, 19 December 1856. C. VAN DER ZEE.

*** Bevallen van eenen ZOON W. T. VLASKAMP — WASSENAAR.

Vrouwen Parochie, 21 December 1856.

DRAGTEN, den 21 December 1856. Heden beviel van eene DOCHTER SJOUKJE VAN DER MEULEN, geliefde Echtgenoot van

J. F. OOSTERBAAN.

*** Den 9 December 1856 overleed te Hyères, in *Frankrijk*, mijn oudste Zoon, Jhr. Mr. ONCKO VAN SWINDEREN, in den ouderdom van 25 jaren.

C. H. G. THOE SCHWARTZENBERG
EN HOHENLANSBERG,
Douairière VAN SWINDEREN.

*** Tot diepe droefheid van mij en hare Betrekkingen, overleed heden mijne geliefde Echtgenoote GRIETJE BAUKES KRAMER, in den ouderdom van ruim 39 jaren, na eene echtverbintenis van circa 13 jaren.

Koudum, den 10 December 1856. C. J. PRATER.

*** Heden morgen ten 8 ure overleed, tot mijne en harer Betrekkingen innige droefheid, na eene langdurige, maar tevens geduldige ongesteldheid, mijne hartelijk geliefde Echtgenoote PIETJE KLAZES HOEKSTRA, in den ouderdom van ruim $37\frac{1}{2}$ jaar, na eene genoegelijke, doch tevens moeitevolle echtvereeniging van ruim 12 jaren, mij één Zoontje, van de vier telgen die zij mij schonk, nalatende.

De Heere schenke ons troost en kracht, om Zijn doen in dezen te billijken.

Tjeintgum onder Jorwerd, J. C. VAN BEEMEN.
den 12 December 1856.

*** Heden overleed onze geliefde Moeder A. LIEUWMA, Wed. H. DREES, in den ouderdom van ruim 77 jaren.

Benedenknijpe, JB. KNIPHORST.
den 12 December 1856. M. J. DREES.

*** In den vroegen morgen van den 10 dezer is te Deventer zacht ontslapen mijn veelgeliefde eenige Zoon POPPE, in den ouderdom van 35 jaren en bijna 2 maanden.

Harich, den 13 December 1856. IDSKE POPPES.

*** Na eene ziekte van drie weken overleed heden morgen onze zeer geliefde Dochter MAGDALENA, bijna 9 jaren oud.

Wirdum, S. WITTEVEEN.
13 December 1856. M. C. WITTEVEEN, geb. [illegible]

[illegible]

** Heden overleed mijne Echtgenoot EKE HEIJKES, in den ouderdom van 53 jaren. Even onverwacht als zacht was zoo 't bleek haar overlijden. Bij het ontwaken vond ik haar dood aan mijne zijde, die 31 jaren mij het leven veraangenaamde. De Algoede trooste mij en mijne Kinderen door de hoop op een zalig wederzien.

H. L. BOUMAN,
Leeraar der Doopsgezinde Gemeente van Veenwouden.

Bergum, den 13 December 1856.
Eenige kennisgeving.

** Werden wij op den 9 dezer diep getroffen door het overlijden van ons Dochtertje Gepke, in den ouderdom van circa 4 jaren, heden trof ons weder een gevoelige slag door het afsterven van ons Zoontje PIETER, in den ouderdom van 1 jaar en 9 maanden.

T. VAN DER WEERDT.
A. SWART.

Sneek, den 14 December 1856.

** Op heden den achtsten December 1856, trof mij de droevigste slag mijns levens, door het overlijden van mijnen waarden Echtgenoot NIKOLAAS LIGTHART, (in leven Handelaar in Rundvee), in den ouderdom van bijna 69 jaren, na voorzien te zijn geweest van de genademiddelen onzer Moeder de H. Kerk

Abbekerk (pr. Noord-Holland), den 14 December 1856.

ANTJE LIGTHART, geboren VLAAR.
JOANNES LIGTHART.

Tot algemeene kennisgeving.

** Heden overleed op het alleronverwachtst onze zeer beminde Zoon HINDRIK FOKKES SNIJDER, in den bloeijenden leeftijd van 24 jaren en 10 maanden.

Kennisgeving aan Vrienden en Bekenden.

Kollum, den 15 December 1856.

FOKKE HAIKES SNIJDER.
INSKJE PALLAS.

WONS, den 15 December 1856. Heden nacht ten 1 ure ontsliep zacht en kalm onze veelgeliefde Vader HANS DURKS VAN DER MEER, na eene kortstondige ziekte en verval van krachten, in den gezegenden ouderdom van 79 jaren 6 maanden.

Dankbaar voor het geluk dat wij hem tot hiertoe als een liefhebbend en zorgdragend Vader mogten bezitten, is evenwel zijn verscheiden ons innig leed.

Wij geven langs dezen weg kennis aan Familie, Vrienden en Bekenden.

KLAAS H. VAN DER MEER,
mede namens mijn Zuster en Behuwdbroeder.

** Heden avond overleed na eene kortstondige ongesteldheid, zeer onverwacht onze waarde Moeder en Behuwdmoeder TRIJNTJE STEVENS WEIDEMA, Wed. B. A. VERWERDA, in den ouderdom van ruim 68 jaren. Slechts 6 maanden mogt zij haren Echtgenoot overleven. Zij was voor ons eene zeer zorgdragende Moeder. Wat wij in haar verliezen, beseffen allen, die haar in haar stil, geduldig en zachtaardig karakter gekend hebben. Wij wenschen echter Gode te zwijgen.

Akkrum, den 15 December 1856.

A. B. VERWERDA,
mede namens mijne Zusters en Behuwdbroeder.

** Heden overleed zacht en kalm aan de gevolgen van verval van krachten AKKE ALLES DE BOER, Weduwe IJNZE SJERPS HAITSMA, in den ouderdom van 89 jaren en 4 maanden, nalatende 16 Kinderen en Behuwdkinderen, 58 Kleinkinderen en 60 Achter-Kleinkinderen. — Dankbaar staren wij de overledene na in de hoop eenmaal in den Hemel met haar vereenigd te worden.

Makkum, 16 December 1856.

DOOITSE O. DE JONG.
RUURDTJE IJ. HAITSMA.
Uit aller naam.

** Heden avond overleed na voorzien te zijn van de H. Sacramenten der Stervenden, mijn waarde Man HENDRIK WILLEMS NIJDAM, in den ouderdom van ruim 48 jaren, mij nalatende 6 Kinderen, waarvan drie uit een vorig huwelijk.

Sneek, den 16 December 1856.

S. TERWISSCHA VAN SCHELTINGA,
Wed. H. W. NIJDAM,
mede uit naam der Kinderen en Behuwdzoon.

Strekkende deze tot algemeene kennisgeving aan Vrienden en Bekenden.

** Heden overleed in den hoogen ouderdom van 90 jaren en 8 maanden, onze zeer geliefde Vader DOEKE WIJGERS HELLEMA, oud Onderwijzer der Jeugd, gepensioneerd Rijks-Ontvanger, Kerkvoogd en Landbouwer alhier.

Eenige kennisgeving.

Barrahuwz, onder Wirdum, 17 December 1856.

W. D. HELLEMA,
uit aller naam.

** Nog treurende over het verlies van dierbare Betrekkingen werden wij heden op nieuw in den diepsten rouw gedompeld, daar het den Almagtigen behaagde onze geliefde Moeder SIJTSKE ERNST, Wed. JAN VAN IJSSEL, door den dood van ons weg te nemen. In den ouderdom van 72 jaren en 2 maanden ontviel zij ons op het alleronverwachts, na slechts drie dagen ongesteld te zijn geweest. Dankbaar voor het geluk haar zoo lang te hebben mogen bezitten, wenschen wij ook in dezen Hem te eerbiedigen, wiens doen altijd *liefde* is.

Leeuwarden, den 20 December 1856.

J. H. VAN IJSSEL.
A. VAN IJSSEL — KIESER.
I. VAN IJSSEL.

Eenige kennisgeving.

BURGERLIJKE STAND.

Bij den Burgerlijken stand te *Leeuwarden* zijn van den 16 tot en met den 22 December 1856 aangegeven: 11 Geboren. 11 Overleden. Gehuwd 2 paren.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN LEEUWARDEN, daartoe mede gemagtigd door Burgemeester en Wethouders van Harlingen, gedenken op Zaturdag den 27 December e. k, des middags te 12 ure, ten Raadhuize van eerstgenoemde Gemeente, voor *drie* jaren, te verpachten: de BEVAREN TOLLEN:

1. Tusschen *Leeuwarden* en *Harlingen.*
2. Tusschen *Leeuwarden* en *Franeker.*
3. Tusschen *Franeker* en *Harlingen.*

De Voorwaarden liggen ter Secretarie dezer Gemeente ter lezing.

Leeuwarden, den 22 December 1856.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
J. H. BEUCKER ANDREÆ.
De Secretaris M. S. WAL.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN HEMELUMER OLDEPHAERT EN NOORDWOLDE roepen bij deze op, ten verzoeke van Kerkvoogden der Hervormde Gemeente van Koudum, de stemgeregtigde Hervormde Floreenpligtigen van dat dorp, om te compareren in de Kerk der Hervormden aldaar, op Zaturdag den 27 December 1856, 's voormiddags 11 uur, ten einde mededeeling te erlangen van eene bij Kerkvoogden ontvangen resolutie van het Provinciaal Collegie van Toezigt over de Kerkelijke Administratien bij de Hervormden in Friesland, dd. 10 December 1856, en naar aanleiding dier resolutie, over te gaan tot benoeming van eenen nieuwen Kerkvoogd.

Koudum, den 12 December 1856.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
K. TJEBBES.
De Secretaris, T. PLANTENGA.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN WONSERADEEL convoceren bij deze de Hervormde Floreenpligtigen van Cornwerd, om te compareren op Zaturdag den 3 Januarij 1857, des voormiddags elf uur, in de Kerk aldaar, ten einde te delibereren en te besluiten tot verbouwing en vergrooting van de School en de Onderwijzers Woning in voornoemd dorp.

Bolsward, den 19 December 1856.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
T. MULIER.
De Secretaris, J. BINKES.

AANBESTEDING VAN VLEESCH EN BROOD

ten dienste van het Old-Burger Weeshuis te Leeuwarden. De Voorwaarden liggen ter lezing aan het Gesticht.

MR. C. WIERSMA, Notaris te Leeuwarden, zal, ten verzoeke van S. POSTHUMUS, Deurwaarder en Candidaat-Notaris aldaar, op Woensdag den 24 December 1856, des namiddags precies te 4 uur, ten huize van P. Wadman te Hardegarijp, finaal verkoopen:

Eene uitmuntende, zeer vruchtbare en wel gelegene **ZATHE en LANDEN,** als HUIZINGE, SCHUUR, LIJTSHUIS, **Hieminge, Hovinge, Tuingrond** en verder aanbehooren, staande en gelegen aan den Weg nabij de Buren in het West van- en onder Bergum, kadastraal bekend gemeente Bergum, sectie B, no. 824 tot en met 823, 843, 814 en 815, te zamen ter grootte van 10 bunder 42 roede 10 el, uitmuntende Bouw- en Greidlanden; bij H. W. Sipma en Vrouw als huurders in gebruik, en vrij te aanvaarden: de Bouwlanden na het rispen der Vrucht in 1857, behoudens der huurderen regt op zekere toezaaijing voor costuum; de Greidlanden op 5 Maart 1858 en de Huizinge met toebehooren op den 12 Mei daaraanvolgende; zulks voorbehoudens zamenvoeging in acht perceelen, waarop geboden is: 1ste perc. *f* 2011, 2de perc. *f* 1259, 3de perc. *f* 1467, 4de perc. *f* 1919, 5de perc. *f* 2322, 6de perc. *f* 1477, 7de perc. *f* 1378 en 8ste *f* 1762. — Totaal *f* 13,595. — Verkoopbilletten zijn te verkrijgen en Voorwaarden te vernemen ten Kantore van den Notaris en bij voormelden Deurwaarder en Candidaat-Notaris.

DEZELFDE NOTARIS zal, op tijd en plaats voormeld, ten verzoeke alsvoren, nog finaal verkoopen: Een perceel uitmuntend GREIDLAND, aan de Kromme Ee onder Bergum, sectie B, no. 892, groot 1 bunder 85 roede 80 el; verhuurd en te aanvaarden als voren; waarop geboden is *f* 2420.

DEZELFDE NOTARIS zal, op tijd en plaats voormeld, ten verzoeke als voren, voor zeven jaren verhuren:

Twee perceelen vruchtbaar GREIDLAND, op Gaastmaburen onder Hardegarijp, sectie C, no. 74, groot 2 bunder 55 roede 20 el, en no. 73, groot 3 bunder 31 roede 99 el. 1 Januarij 1857 te aanvaarden.

MR. C. WIERSMA, Notaris te Leeuwarden, zal, op Maandag den 29 December 1856, 's namiddags te 6 uur, in de Kleine zaal van den Heer W. v. d. Wielen, in de Sacramentstraat aldaar, tegen genot van strijk- en verhooggeld, provisioneel verkoopen:

1. Eene zeer nette en hechte BURGER-HUIZINGE en **Erve, met Plaats c.a.** op de Put te Leeuwarden, gekw. lett. I, no. 248, Kad. sectie A, no. 378, groot 92 el; bij den Heer A. Meeter Az. in eigen gebruik en den 12 Mei 1857 vrij te aanvaarden.
2. Eene onlangs veel verbeterde en net betimmerde HUIZINGE met INTREK en **Plaats** c. a., aan den Zuidkant van de Nieuweburen te Leeuwarden, gekw. lett. K, no. 136, Kad. sectie A, no. 218, groot 66 el; — tot 12 Mei 1857 verhuurd: beneden aan M. A. Dwinger voor *f* 130 en eene toelage in het jaar, en de Intrek aan M. A. Mok voor *f* 1.75 per week, en alsdan vrij te aanvaarden.

Te bezigtigen op de Verkoopdagen, 's morgens van 10—1 uur.

Condition te vernemen en Billetten te verkrijgen ten Kantore van den Notaris.

DE Notaris E. T. KUIPER, zal, op Saturdag den 27 December 1856, des namiddags 3 uur, ten huize van de Wed. G. S. v. d. Meer, te Blaauwhuis, finaal presenteren te verkoopen:

Eene ruime hechte en wel ter nering staande WINKEL-HUIZING, met **Bleekveld** en **Erve c. a.,** aan de Greonterpster Laan te Blaauwhuis onder Westhem; den 12 Mei 1857 vrij te aanvaarden; waarop in 2 perceelen geboden is *f* 1781.

BOELGOED TE OOSTEREND. — 29 DECEMBER 1856.

DE Notaris DE JONG Rz., te Wommels, zal, ten verzoeke van de Heeren VERWER, te Makkum en Mr. HIDDINGA, te Sneek, Maandag 29 December 1856, des morgens 10 ure precies, ten huize van Pieter Meinderts Kuipers te Oosterend, bij boelgoed met crediet verkoopen:

Een voortreffelijk BOEREN-REEUW en BESLAG, hoofdzakelijk bestaande in: 13 melke- en kalve Koeijen, 1 vette twenter Stier, 1 Kalf, 1 vierjarig mak en in alle tuig bereden zwart Ruinpaard, 13 vole en gelde Schapen en Lammeren, 1 vole Zeug, 4 Hennen, Kapwagen, Chais, 2 Hooiwagens, 1 Gierwagen en Bak, Sleeptrog, Kaaspers met Steenen, Kaasvaten met Tobkes en Kaasstelten, Perstob, 3 Suipvaten, Karn met koperen hoepen, Pols en Schammel, 3 Molkenvaten, 2 Tobben, Melk-, Boter- en Brokaden, 8 koperen en 8 houten Emmers, Tieme, Harken, Vorken, Spaden en Griepen, Zijlen, Gereid en Hoofdstel, Jaagtijn, Koe- en Paardedekken, Troggen, 2 Kruiwagens, 1 best Kret, Mestplanken, oud Hout, Touwen en Koekettingen, Bezems en verdere Boere-Gereedschappen.

90,000 ½ Nederl. ℔ best gewonnen hooglandsch HOOI, zeer geschikt ter vervoer aan het Water.

MEUBELEN en HUISSIERADEN, als: Kabinet, 2 Bedden, Schuiftafel, Stoelen, eenig Koper-, Tin-, Blik-, IJzer-, Glas-, Porcelein- en Aardewerk, en al hetgeen ten dage des Verkoops zal worden aangeboden.

Op dezen Stal heeft geene Longziekte geheerscht.

Koekdisschen en Hakblokken worden niet toegelaten.

DE Notaris E. J. ATTEMA zal verkoopen;

Eene sterke HUIZINGE en besten **Tuin**, bij de Dragtsterpijp aan de Vaart. In huur bij S. Padijske. Aanvaard. 12 Mei 1857.

De veiling is Maandag 29 December, ten 6 ure, in het Logement *de Ster* te Dragten.

DEZELFDE NOTARIS zal de gewone HOUTVERKOOPINGEN houden:

Te *Dragten*, in het Logement *de Ster*, op *Maandag* 29 *December*, *'s avonds* 6 *uur.*

Te *Opeinde*, bij Douwe Douma, op *Dingsdag* 30 *December*, *'s middags* 2 *uur*; bij welken Verkoop ruim 30 eiken Stamboomen zijn.

DE Notaris E. J. ATTEMA zal **verhuren:**

Een BOERENHUIS, 4 kampen uitnemend WEIDLAND en 1 BOUWSTUK, nabij het Gebuurte te Dragten, thans door Ph. v. d. Hoek gebruikt, en 2 kampen HOOI- of WEIDLAND, op Peijmawijk, eigen aan R. Broil.

De Verhuring is voor 3 jaar, op Zaturdag 3 Januarij 1857, 's avonds 6 uur, in het Logement bij Hazenberg.

DE Notaris A. HAAGSMA, te Sneek, zal, op Maandag den 29 December e.s. 's avonds 7 uur, in de Concertzaal aldaar, finaal verkoopen:

Eene hechte en sterke HEEREN-HUIZINGE, met grooten **Tuin, Koepel** en **Erf** c. a., staande buiten de voormalige Noorderpoort te Sneek; door den Heer Ouwersloot als huurder wordende bewoond; waarop geboden is *f* 3177.

Te aanvaarden 12 Mei 1857.

DE Notaris G. ZANDSTRA, te Balk, zal, ten verzoeke van den Heer K. H. BRANDENBURG, Griffier te Lemmer, op Dingsdag den 30 December 1856, des avonds 7 uur, ten huize van Tjalke Wassenaar te Balk, finaal verkoopen:

Eene **ruime** WINKEL-HUIZINGE met 2 **Bleeken** en **Tuin** met Vruchtboomen, staande en gelegen in de Dubbelstraat te Balk, geq. 165; bij den medeeigenaar Haitje Jans Visser en anderen in gebruik; benevens eene WOONKAMER met **Schuur** en **Bleek** daarachter, bij Sijbren P. de Jong in huring, met eene **Steeg** aan de Zuid-oostkant, alles bekend ten Kadaster sectie A, nos. 111, 112 en 113, ter grootte van 7 roede 97 el, en zulks in 2 perceelen, met regt van zamenvoeging; waarop geboden is: perc. 1 *f* 1500, perc. 2 *f* 525.

Den 12 Mei 1857 te aanvaarden.

PUBLIEKE VERKOOP, waarvan de voorloopige toewijzing op Woensdag den 24 December 1856, bij de Kastelein Spannenburg op Tjerkgaast, en de eindelijke toewijzing op Woensdag den 7 Januarij 1857, bij den Kastelein Klaas Aetsma, op Follegabrug, telkens 's morgens om 11 ure, van eene zeer uitmuntende **ZATHE** en **LANDEN,** met zeer schoone en fraai gelegene HUIZINGE, SCHUUR, groote fijne **Boomgaard,** te zamen groot 56 bunders of 153 pondematen, gelegen te St. Nicolaasga; in gebruik bij Kornelis Pieters Witteveen, op 12 Mei 1857 te aanvaarden; en een fraai uitmuntend wel betimmerde HEEREN-HUIZINGE, waarin: zeven ruime Kamers, Keuken, groote Kelder, annex **Paarden- en Koeijestalling,** Berging voor Rijtuigen, nette **Heestertuin,** en 2 bunder 57 roede 20 el of 7 pondematen best WEIDLAND, bewoond door den eigenaar; aan dit verbonden een net HUIS met 5 Vertrekken, Keuken, Kelder, **Tuin,** etc.; bewoond door den Rijks-Ontvanger van Berg, zeer schoon gelegen aan den Straatweg te Lemmer; te aanvaarden op 12 Mei 1858; bovengenoemd toebehoorende aan Ferdinandus Visser, Geneeskundige etc. aan de Lemmer. — Van deze perceelen zijn Boekjes te bekomen: Te *Leeuwarden* bij Schaap, Hoekstерpoort; de Koe, Vrouwenpoort; de Wed. Rienk Post, Wirdumerpoort; te *Bolsward* bij Wiebes, in de Wijnberg; Hiemstra en bij Mulder, in 't Hof van Holland; te *Workum* bij Ketelaar, aan de Sluis; te *Sneek* bij de Wed. Peeters, in de Wijnberg; de Boer, Noorderpoort; de Ruiter, Oosterpoort; Zevensma, Hoogend; te *Balk*, bij Dooper; te *Sloten*, bij U. de Jong; in *de Hommerts*, bij Velke . . .; *Tjerkgaast*, bij Spannenburg, en bij den eigenaar.

Bij geslotene briefjes te huur,

voor den tijd van vijf jaren, ingaande Sint Petri, 12 Mei en Sint Jacobi 1857:

Eene vruchtbare **ZATHE** en **LANDEN,** met ruime, nieuw gebouwde HUIZINGE en SCHUUR c. a., staande aan den nieuwen Kunstweg te Oldeholtpa in Weststellingwerf, groot ruim 41 bunders, bestaande in Wei-, Hooi- en Bouwlanden en Heideveld; thans in gebruik bij de Wed. Joh. J. Sijtsma.

De Conditien liggen ter lezing bij den Logementhouder PADBERG, te Wolvega, terwijl de briefjes franco moeten worden ingeleverd vóór of op den 10 Januarij 1857, ten huize van den Heer A. MEINESZ, te Heerenveen.

Bij geslotene briefjes te huur,

voor den tijd van vijf jaren:

Een stuk uitnemend GREIDLAND, gelegen bij de Gosse Palen, *de Dolle Twaalve* genaamd, groot 5 bunder 3 roede, bekend ten Kadaster gemeente Oppenhuizen, sectie A, no. 171; thans bij Auke Tædes Jongbloed in gebruik.

De briefjes in te leveren vóór of op den 3 Januarij 1857, ten huize van Mr. M. BAKKER, op het Kleinzand te Sneek; de Condition liggen ter lezing bij UILTJE EKEMA, aldaar.

TE HUUR

op 12 Mei e. k.: Een rojaal INTREK met vrijen **Opgang**, bij J. W. DIJKSTRA, in de Valk, op den Wirdumerdijk te Leeuwarden.

Een compleet stel BAKKERS-GEREEDSCHAPPEN **UIT DE HAND TE KOOP**, bij D. G. DE JONG, te Minnertsga.

Eene hechte overdekte PRAAM als **Woning** ingerigt, zeer netjes met veel geriefelijkheden betimmerd van binnen; voor een billijken prijs **uit de hand TE KOOP**. Te bevragen bij C. KATJE, te Leeuwarden.

Die iets te vorderen heeft van- of verschuldigd is aan- of schriftelijke bescheiden onder zich heeft, rakende de nalatenschap van wijlen JAN LIBBES DIJKSTRA, in leven Veenbaas te Haulerwijk (den 22 November 1856 overleden), wordt verzocht vóór den 1 Januarij 1857 en ten Kantore van den Notaris TADEMA, te Oosterwolde, daarvan behoorlijke opgave te doen.

Die iets verschuldigd is aan- of te vorderen heeft van de nalatenschappen van wijlen ANNE BINDERTS SPOELSTRA en diens Echtgenoote ELISABETH TJITTES HOEKSTRA, gewoond hebbende en overleden te Gorredijk, wordt verzocht daarvan opgave te doen ten Kantore van den Notaris H. DOUMA, te Gorredijk, vóór den 1 Januarij 1857.

PUNCH-SIROOP

bij F. PLANTENGA, Apotheker en Drogist bij de Waag alhier, bij wien tevens, even als vroeger jaren de VERSCH GEDROOGDE GROENTEN verkrijgbaar zijn.

De Ondergeteekenden, Fabrikanten in **Gouden Werken**, berigten door dezen hunnen geëerde Begunstigers, dat zij na 1 Januarij aanstaande, **gesmolten geesaijeerd Goud** van 750,000 à *f* 1.25 het wigje in betaling aannemen, **oud Goud**, geteekend 3de titel à *f* 1.20.

Leeuwarden, den 22 December 1856. P. ADAMA. D. ATTEMA.

STOOMKOREN-MOLEN TE SNEEK.

Onze STOOMKOREN-MOLEN thans in werking zijnde, doen wij zulks langs dezen weg bekend worden, belovende, zooveel doenlijk is, met spoed onze Begunstigers te zullen bedienen.

Tevens recommanderen wij ons tot het malen van Specerijen, alsmede onze Machinale Wolspinnerij.

GAASTRA & Co.

Ik Ondergeteekende verklare, dat ik met HENDk. J. LANGHOUT, in 3 jaren niet gesproken heb te Oldeboorn, noch op de Gorredijk, noch te Sneek, daarom behoeft hij mijn naam uit schijn voor de wereld, niet te noemen.

Oldeboorn, 19 December 1856. JELLE HENDk. LANGHOUT.

Veer van Joure op Leeuwarden.

De Ondergeteekende, ten gevolge openbaren verkoop, Schipper geworden in het Veer van JOURE OP LEEUWARDEN v. v., vroeger bevaren door *Karst van der Meulen*, beveelt zich in het vertrouwen en de gunst van het Publiek ten *eerste* aan.

Joure, 17 December 1856. G. T. BRANDSMA.

GALVANO ELECTRICITEIT.

De **GALVANO ELECTRISCHE KETTINGEN** van GOLDBERGER genezen rheumatische ziekten, jicht en zenuwpijnen spoedig en radikaal waar alle medikamenten, scheerling, monninkskap, dollebes, spiesglans, kwiksublimaat en hoe ze verder heeten niet helpen, waar zout- en zwavelbronnen niets uitwerken.

De Heer NOTH, van Haarlem, die jaren lang met beide armen in den slinger liep, die geene kosten ontzag om zijne genezing te verkrijgen, die te vergeefs overal raad en hulp zocht en verschillende baden beproefde, werd in weinige weken radicaal genezen door het omhangen van een **KETTING**. — De Edel Achtb. Heer DE WIT, Burgemeester te Loosdrecht, leed aan rheumatische pijnen in de hiel, in zoo hoogen graad, dat hij den voet niet op den grond kon laten rusten en zich op krukken voortbewegen moest, ook bij hem hielpen noch apotheek noch huismiddelen maar **GOLDBERGERS'S KETTING** bragt hulp; reeds in den eersten nacht was de pijn merkelijk verminderd, en geheele genezing volgde spoedig. — C. A. BEIJER, te Rotterdam, geattacheerd aan de Stoombooten *de Merwede* en *de Souverein*, is in 8 dagen tijds van pijn in de rug genezen, waaraan hij langen tijd geleden heeft. — Jufvrouw P. KUILENBURG, te Bleyswijk, in weinige dagen van hevige kramppijnen in het hoofd, waaraan zij meer dan 5 jaren sukkelde. — E. OP 'T HOLT, te Hoogeveen, van doofheid. F. VOERMAN, Onderwijzer te Rustenburg, van rheumatische aandoeningen in het hoofd, waardoor zelfs zijn gezigt aangedaan werd en waartegen de ijverigste pogingen der kundigste Geneesheeren niets vermogten. — De Heer F. VOGEL, Mr. Broodbakker te Gorinchem, van hevige rheumatische pijnen, waaraan hij lang gesukkeld had. — Mevr. RAATS, geboren BOSCH, te Arnhem, die op krukken geloopen heeft, van tien jaren lang verschrikkelijk lijden. — Jufvrouw C. VAN DEVENTER, te Breukelen, van Maagkramp.

Dr. J. SCHNEIDER, Leeraar der Physica aan het Gymnasium te Emmerik, verklaart, dat de werkzaamheid der Electriciteit van **GOLDBERGER'S KETTINGEN** op het ligchaam van onloochenbaar nut zijn.

Duizende van soortgelijke Attesten zouden wij kunnen opsommen.

Alle rheumatische ziekten, verlammingen, gewrichtspijn, hoofdpijn, oorpijn, kiespijn, maagpijn, krampkolijk, kramp in de borst en in de kuiten, knubbeljicht, verstijving in de leden, lendenpijn, aangezigtspijn, zenuwziekten, worden zeker en spoedig door **GOLDBERGER'S KETTINGEN** genezen.

Zij kosten *f* 1.80, *f* 2.70, *f* 3.60, *f* 5.40. **OORMAGNETEN** *f* 1.80 het paar. Amsterdam, Verkoophuis; Assen, H. P. A. v. Gorcum; Bolsward, S. S. Oosterbaan en S. R. Dijkstra; Dokkum, A. Schaafsma; Franeker, Wed. K. Drager; Gorredijk, S. G. Zwart; Heerenveen, G. Overdiep; Harlingen, P. L. Mirande Pz.; Kollom, C. Nihot; Leeuwarden, J. H. van Haagen en A. van Wamel; Sneek, P. T. Potma, en in de bekende Dépôts in de andere steden.

De **PILLEN VAN HOLLOWAY** *zijn een onfeilbaar middel voor een verzwakt gestel, gebrek aan eetlust, neerslagtigheid*, enz. — De Heer Richard White, woonachtig te Bradford, op de Albion-square, no. 8, Manchesterroad, leed sedert verscheidene jaren aan verval van krachten, gebrek aan eetlust en neerslagtigheid. Hij werd langen tijd verpleegd in het ziekenhuis doch zonder gevolg, en de Geneesheer verklaarde, dat geene behandeling hoegenaamd meer van eenig nut voor hem kon zijn. Toen werd hem aangeraden de Pillen van Holloway te gebruiken en dit onwaardeerbaar middel bewerkte spoedig een volmaakt herstel, zoodat hij thans de beste gezondheid geniet.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt:

DOOSJES PILLEN	van *f* 0.80,	*f* 1.85,	*f* 3,	*f* 6.75,	*f* 13.50,	*f* 20.50.
POTJES ZALF	„ „ 0.80,	„ 1.85,	„ 3,	„ 7.05,	„ 13.85,	„ 20.50.

Zijn op *franco aanvrage à contant*, te bekomen: aan het Hoofddépôt bij den Heer J. Straatman, 's Hertogenbosch; J. C. H. van Harinxma, Leeuwarden; Mej. Wed. H. A. Binksma, Harlingen; P. T. Potma, Sneek; S. Zwart, Gorredijk; S. Visser, Lemmer; S. S. Oosterbaan, Bolsward; Londen, Holloway's Etablissement Strand 224, en New-York, 80 Maiden Lane.

CIBARIA SALUBERRIMA,

in plaats van REVALENTA ARABICA.

De CIBARIA is het beste voedsel voor jonge Kinderen en zwakke Menschen. Zij maakt spoediger, [illegible] smakelijker en veel goedkooper dan du Barry's Revalenta, en heeft velen reeds hare heilzame krachten getoond. — Zij wordt afgeleverd in [illegible] Bussen, inhoudende 12½, 25 en 50 Ned. looden, voor 45 Cts., 80 Cts. en [illegible] de prima voor 75 Cts., [illegible], *f* 2.50, te Harlingen, bij den Heer H. de [illegible] Leeuwarden [illegible] Sneek, A. Cuipers; verder in de bekende [illegible] 's Gravenhage bij den Fabriekant J. A. van Wijk.

FRIESCHE- EN OVERIJSSELSCHE STOOMBOOT-REEDERIJ.

De DIRECTIE maakt bekend, dat de **Stoombootdienst** tusschen de steden HARLINGEN, ZWOLLE en KAMPEN, bij open water voorloopig zal plaats hebben als volgt:

Zondags morgens 8 uur van HARLINGEN naar KAMPEN.
Dingsdags „ 7 „ „ KAMPEN „ HARLINGEN.

Voor de bevordering van Passagiers en Goederen tusschen *Zwolle* en *Kampen* zal op de gewone wijze worden zorg gedragen.

BILLARDPARTIJ

op **Woensdag** 24 December e. k., 's namiddags ten 2 ure,

PRIJS: ***Een fraai bewerkt STUK ZILVER***,

bij R. J. JAGER, op de Lanen te Harlingen.

Men verlangt tegen Mei e. k. een bekwaam APOTHEKERS-BEDIENDE, alsmede een LEERLING, van den P. G. Adres met franco Brieven onder letter Z, bij den Boekhandelaar W. EEKHOFF, te *Leeuwarden*.

Drie WAGENMAKERSKNECHTEN, een gehuwd en twee ongehuwd, die goed kunnen werken, kunnen een dadelijk en twee Mei a. s., tegen goed loon, werk kunnen bekomen bij W. M. DE BOER, Mr. Wagenmaker, te Sneek.

Een WAGENMAKERSKNECHT, met het Rijtuigwerk behoorlijk bekend, kan op Mei e. k. of eerder vast werk bekomen bij P. C. WIJNGAARDEN, Mr. Wagenmaker, op de Streek bij Dokkum.

Een WAGENMAKERSKNECHT, die goed kan werken, kan op den 12 Mei e. k. werk bekomen bij G. IJ. SMIT, te Oldeboorn.

Een ZILVERSMIDSKNECHT, zijn werk verstaande, kan op Mei e. k. werk bekomen, voorzien van goede Getuigschriften, bij J. VAN SIPMA, te Oenkerk.

Een BAKKERSKNECHT, zijn werk ten deele verstaande, kan dadelijk geplaatst worden bij H. E. KUIPERS, Mr. Bakker, te Beetsterzwaag.

Een BAKKERSKNECHT, zijn werk grondig verstaande, kan tegen een goed loon dadelijk vast werk bekomen. Adres onder A, met franco brieven of in persoon bij den Boekhandelaar T. TELENGA, te Franeker.

ATTENTIE.

Ter adsistentie eener groote huishouding alhier, verlangt men zoo spoedig mogelijk, eene fatsoenlijke JUFVROUW, van de P. G., liefst niet ouder dan 30 jaren, en daarbij den lust en de geschiktheid hebbende, met Kinderen om te gaan. — Adres in persoon of per franco brieven onder letter S. bij de Erven P. DE VRIES Pz, Commissionair bij het Stadshuis te Leeuwarden.

G. T. N. SURINGAR, Boekhandelaar op de Kelders, in den Rotterdamschen Erasmus te Leeuwarden, heeft uitgegeven:

DE
ZEGEN DES OUDERDOMS.
STILLE UREN
AAN DEN
AVOND DES LEVENS.

Onder dezen titel komt *heden* van de Pers: de **EERSTE AFLEVERING** van een Geschrift, waarvan gedurende den loop des jaars 1857 *maandelijks* eene aflevering zal verschijnen, die te zamen *een boekdeel* zullen vormen, 't welk den Inteekenaren zal berekend worden tegen

25 Cents de Aflevering.

De *Eerste Aflevering* is voorafgegaan door *Een Woord tot Inleiding* van Ds. G. P. KITS VAN HEIJNINGEN *te Deventer*, en bevat de Aanwijzing van het doel en de strekking van dit Geschrift, welke aanwijzing tevens vervat is in den **Prospectus**, die van deze onderneming in het licht gegeven en alomme *gratis* verkrijgbaar gesteld is.

Deze eerste Aflevering is verder van den navolgenden inhoud:

Bijbelwoorden: I. *De klagt des Ouderdoms.* — II. *De troost des Ouderdoms.* — III. *De eer des Ouderdoms.* — IV. *De pligt des Ouderdoms.* — V. *De dank en bede des Ouderdoms.*

Zestig jaren, van W. A. OCKERSE. — De Grijsaard op den oudejaarsavond. — Na gedanen arbeid is 't goed rusten, van K. STEIGER. — Drie en negentig jaren, naar SCRIBER, door W. H. S. — Spreuken. — Het Hoogste Goed, van J. CATS.

NIEUWE FRIESCHE VOLKS-ALMANAK
JAARGANG 1857.

Deze Almanak, bijeengebragt door verschillende gunstig bekende Friesche Schrijvers en, onder anderen, eene bijdrage bevattende van den alom zoo gunstig bekenden THINEUS, over de *Heide te Surhuisterveen*, is op heden bij HH. Boekhandelaren in Friesland verkrijgbaar gesteld, door de uitgevers GEBRs. BORGRINK, voor

DEN GERINGEN PRIJS VAN 60 CENTS.

De Boekhandelaar J. RIESBERG, te *Harlingen*, heeft verzonden het **Prospectus** van een nieuw Tijdschrift:

HET LANDS-WELVAREN,

Maandblad ter bevordering der belangen van de Vereeniging tot afschaffing van den sterken drank.

Dit Maandblad met 1857 beginnende, zal den 15den van iedere maand verschijnen, en een vel druks leveren tegen den geringen prijs van 10 Cts. Bij no. 12 worden omslag, titel en inhoud *gratis* afgeleverd.

Elk vriend van 's Lands-welvaren ondersteune deze uitgave. Vóór 1 Januarij e. k. worden de bewijzen van inteekening ingewacht.

Door GEBROEDERS BELINFANTE, te *'s Gravenhage*, is verzonden het 1*ste vel* van het

STUIVERS MAGAZIJN.
TIJDSCHRIFT VOOR IEDEREEN.

Het Tijdschrift *voor iedereen* moet in de eerste plaats goedkoop zijn; daarom ontvangt men voor *f* 1,30 een boekdeel, dat zooveel inhoud als 100 vellen druks in gewoon 8vo.

Omtrent den inhoud leest men in het Prospectus:

Het moet een Tijdschrift worden, bij duizenden verspreid, dat zich aanbeveelt door eene groote verscheidenheid van inhoud. Men zal er Novellen, Reizen, Ontdekkingen, Uitvindingen, Populair wetenschappelijke onderwerpen, welke op practisch terrein te huis behooren, ja, tot Huisselijke zaken toe, in vinden, zóó ingekleed, dat zoowel de meer beschaafde, als de min ontwikkelde lezer daarin wat van zijne gading vindt. Een tijdschrift voor iedereen, in den volsten zin des woords.

INHOUD VAN HET 1STE VEL: *Een staatkundig huwelijksplan. — Twee levens. — Douglas Jerrold. — Statistiek. — Gratis advijzen, gedachten enz. — Allerlei. — Recepten, Raadgevingen, enz.*

Het ***STUIVERS MAGAZIJN*** wordt uitgegeven in royaal 8vo. De zestien compres gedrukte pagina's zullen zoo veel als *vier* gewone vellen druks beslaan.

Jaarlijks worden 52 vel uitgegeven, welke TWEE FLINKE BOEKDEELEN vormen.

Men kan die Boekdeelen in losse vellen, à 5 Cts per vel, of in 12 maandelijksche afleveringen, met gekleurden omslag en inhoudsgave, à 25 Cts per aflevering, bekomen.

(Zie verder het Bijvoegsel.)

TER LEEUWARDER COURANT-DRUKKERIJ VAN DE WED. KOUMANS SMEDING.

NATIONALE MILITIE.

De **COMMISSARIS** des **KONINGS** in *Friesland*,

Herinnert, bij deze, aan de belanghebbenden:

Vooreerst: dat de manschappen, welke bij de Nationale Militie reeds werkelijk, *voor zich zelven*, dienen, en, gedurende het tegenwoordige jaar, of, in jaren, hetzelve voorafgaande (mits, in het *laatste* geval, het ontslag, te dier tijd, ook is aangevraagd, doch zonder gevolg heeft moeten blijven) overeenkomstig de artt. 91 en 94 der wet van 8 Januarij 1817 en de deswege bestaande latere bepalingen, *hetzij door het overlijden van eenen Vader of Stiefvader, of wel Moeder, of Stiefmoeder, weduwe zijnde, of door eene plaats gehad hebbende regterlijke separatie of echtscheiding der Ouders, of, eindelijk door het overlijden van eenen Broeder, of van Broeders*, regt op vrijstelling hebben verkregen, en, diensvolgens, hun ontslag zullen verlangen, hetzelve kunnen bekomen.

Ten tweeden: dat zij, die in dat geval verkeeren, zich daartoe *vóór den 5 Januarij van het volgende jaar*, in geschrifte moeten aanmelden bij het Bestuur der Gemeente, voor welke zij in dienst zijn getreden, en dat hiertoe ook derzelver Ouders, Voogden, Curators en gemagtigden bevoegd zijn.

Ten derden: dat bij de adressen, of aanvragen, tot ontslag moeten worden overgelegd de noodige bewijzen, ingerigt volgens de voorschriften, die daarvan bij de wetten op de Nationale Militie gegeven zijn.

Ten vierden: dat van alle adressen of aanvragen, tot ontslag, welke niet vóór den gestelden termijn ingekomen zijn, maar later ontvangen worden, of waarvan de bewijsstukken niet in behoorlijke orde bevonden zijn, voor het loopende jaar geen gebruik kan worden gemaakt en het ontslag, voor dat jaar, dus ook *niet* verleend zal worden.

Ten vijfden: dat, verder alle ingezetenen, die, *op den eersten Januarij aanstaande* hun *negentiende* jaar zijn ingetreden, na daartoe, bij publicatie door het Gemeente-Bestuur te zijn opgeroepen, *zich vóór den twintigsten van gezegde maand Januarij*, *dus* UITERLIJK OP DEN NEGENTIENDEN DIER MAAND, tot de loting moeten doen inschrijven, wel te verstaan: alléén die jongelingen, welke in het jaar 1838 zijn geboren en dus op den eersten Januarij 1857 in hun *negentiende* jaar getreden zullen zijn, welke de *eerste* klasse uitmaken.

Ten zesden: dat, ten gevolge van de slotbepaling van art. 3 *der wet van* 28 *Julij* 1850 (*Staatsblad no.* 44), *en om dat in de wetten op de Nationale Militie geene bepalingen van ingezetenschap voorkomen, opzigtens de verpligting tot de inschrijving en loting voor de Militie, niet meer in aanmerking komen de bepalingen von de koninklijke besluiten van den* 25 *Junij* 1817, *lett. G, en* 4 *Mei* 1824, *no.* 90, MAAR DIE VAN INGEZETENSCHAP BIJ DE REEDS GENOEMDE WET VAN 28 JULIJ 1850 (STAATSBLAD NO. 44) GEMAAKT.

Ten zevenden: dat almede diegenen, welke hun verblijf binnen het Rijk zijn komen te vestigen en als ingezetenen beschouwd moeten worden, zich, insgelijks, voor zoo verre zij nog in de jaren der Militie vallen en hun 23 jaar, op den 1 *Januarij e. k.*, alzoo nog niet volbragt zullen hebben, *voor den twintigsten en* DUS UITERLIJK OP DEN NEGENTIENDEN DIER MAAND, ter inschrijving moeten aangeven in dat Register, waartoe zij volgens hunne jaren, behooren, ten einde voor hunne klasse na te loten.

Ten achtsten: dat van de voorzeide inschrijving geen der bedoelde jongelingen uitgezonderd is, maar dat een ieder van hen, zonder *eenig onderscheid*, en dus ook zij, die zich reeds in *militaire* dienst bevinden, alsmede alle anderen, die, om welke redenen dan ook, wettige gronden tot vrijstelling zouden mogen hebben, zich aan het Bestuur der Gemeente, tot welke zij, volgens de wet, voor de *Nationale Militie* behooren, ter inschrijving moeten aangeven op de dagen en uren, die daarvoor, door het Gemeente-Bestuur, bepaald en bekend gemaakt zullen worden, en dat die aangave, bij afwezigheid der jongelingen zelve, door hunne Ouders, Voogden, of die over hen gesteld zijn, moet geschieden.

Ten negenden: dat de *wettige* woonplaats, of het domicilie, voor de inschrijving, hier voren vermeld, is:

a. Voor *gehuwden:* de plaats, alwáár zij hun bestaan hebben, waarvoor, in twijfelachtige gevallen, gehouden wordt de plaats, alwáár de gehuwden, op den 1 Januarij van elk jaar, tot de uitoefening van eenig beroep, patent hebben bekomen, of wel voor het middel van het personeel en mobilair beschreven zijn, en, voor zooverre zij daarin *niet* beschreven zijn, noch patent hebben bekomen, de plaats, alwáár zij zich bevinden.

b. Voor *ongehuwden:* de woonplaats der Ouders, en, bij overlijden van beiden die van den eerstbenoemden Voogd, voor zoo verre namelijk, de volgende bepalingen daarin geene uitzondering zullen maken.

c. Voor hen, die door hunnen Vader, Moeder, Voogd, of Curator, achtergelaten zijn en geen bestaan hebben, de plaats alwáár hunne Ouders, eerst in rang benoemden Voogd, of Curator, het *laatst* gewoond hebben, of, wanneer die plaats niet bekend of buiten het Rijk mogt gelegen zijn, die plaats alwáár zoodanige achtergelatenen zich bevinden.

d. Voor natuurlijke Kinderen, die ingevolge het Burgerlijk Wetboek, door hunnen Vader, of hunne Moeder NIET *erkend en* NIET *onder Voogdij zijn gesteld*, de plaats alwáár zij zich bevinden, of, wanneer zij, om de eene of andere reden, buiten 's lands mogten zijn, de Gemeente, waar zij, vóór hun vertrek, het laatst hebben verblijf gehouden.

e. Voor diegenen, welke geene Ouders, Voogden, Curators, of een eigen bestaan hebben, insgelijks de plaats, alwaar zij zich bevinden.

f. Voor gealimenteerden, of kinderen in Godshuizen, of liefdadige Gestichten, ONVERSCHILLIG, OF DEZELVE AL DAN NIET, OUDERS, OF VOOGDEN HEBBEN, die plaats alwáár de Godshuizen, of de Besturen, welke de alimentatie bekostigen, gevestigd zijn.

g. Voor hen, wier Ouders, VAN ELDERS worden gealimenteerd, *onverschillig, of zij zelve in de alimentatie al* dan *niet* deelen, insgelijks de plaats, alwáár de Armen-administratie, door welke de alimentatie, of ondersteuning, aan de Ouders, of derzelver huisgezinnen, geschiedt elders gevestigd moge wezen, WANNEER DE JONGELINGEN, NAMELIJK, BIJ HUNNE OUDERS INWONEN, of, zoo dit het geval *niet* mogt zijn, de *woonplaats* der Ouders.

h. Voor diegenen wier Ouders geen bekend domicilie hebben, de plaats, alwáár zij zich bevinden, en eindelijk:

i. Voor de zoodanigen, welke afzonderlijk, en niet tegelijk met hunne Ouders, of naastbestaanden, bij welke zij te voren inwoonden, door sommige Godshuizen, of Armbestuurders, ten hunnen koste in de Kolonien der Maatschappij van Weldadigheid zijn uitbesteed, gelijk mede voor die personen, welke voor rekening van andere Gemeenten in de bedelaars-gestichten dier Maatschappij geplaatst zijn, met inbegrip van de zoogenaamde, in den omtrek der kinder-gestichten, derzelfde Maatschappij gehuisveste, bedelaars-huisgezinnen, die Gemeente onder welke de Godshuizen, of Besturen, door welke de kosten van verpleging bestreden worden, behooren.

Ten tienden: dat elk jongman, welke verzuimt zich *vóór den* 20 *Januarij* en alzoo UITERLIJK OP DEN NEGENTIENDEN VAN DIE MAAND, te doen inschrijven, of voor wien daartoe, UITERLIJK OP LAATSTGENOEMDEN DAG, geene aangave gedaan wordt, alnog zal worden ingeschreven aan het einde van het Register, doch dat hij tevens, voor dat verzuim, zal worden verwezen tot eene boete van niet minder dan *vijf gulden* en niet te boven gaande de som van *honderd gulden*, of, ingeval van volstrekt onvermogen, tot eene gevangenis van *vier dagen*, *tot zes weken.*

Ten elfden: dat echter de zoodanigen, die zich vóór den 28 *Januarij* en, mitsdien, op den ZEVEN EN TWINTIGSTEN VAN DIE MAAND nog niet hebben laten inschrijven, dadelijk gearresteerd en naar de hoofdplaats der Provincie overgebragt zullen worden, ten einde, wanneer zij niet bevonden worden wegens gemis aan de gevorderde lengte, of door ziekte, of ligchaamsgebreken, voor de militaire dienst ongeschikt te zijn, dadelijk aan den Provincialen Kommandant, ter inlijving, als niet-ingeschrevenen, te worden overgegeven, in mindering van het Kontingent der Gemeente, tot welke zij behooren, om, als zoodanig, *vijf volle jaren* uit te dienen, zonder in het groot verlof te mogen deelen.

Ten twaalfden: dat, derhalve, aan de niet-aangave ter inschrijving, *vóór den* 28 *Januarij*, dus UITERLIJK OP DEN ZEVEN EN TWINTIGSTEN VAN DIE MAAND, tevens verbonden is het verlies van zoodanige vrijstelling van de dienst der Nationale Militie, waarop een niet-ingeschrevene, vóór dien tijd *voor altijd of voor een jaar*, anders dan wegens de hiervoren opgegeven redenen, aanspraak zoude hebben kunnen maken, bijaldien hij aan zijne verpligting had voldaan, en dat ook geene eigene aangave *na* dien tijd, eenige verschooning kan aanbrengen.

Ten dertienden: dat de even gezegde niet-ingeschrevene en ingelijfd wordende personen, daarenboven verwezen zullen worden, tot het *dubbel* der boete, of straffe, hiervoren vermeld, tenzij zij voldoende bewijzen, dat zij in het jaar, waarin de inschrijving verzuimd is, eene wettige reden tot vrijstelling zouden hebben kunnen doen gelden, wanneer zij zonder boete zullen worden ingelijfd.

Ten veertienden: dat ook de Ouders, Voogden, Regenten, of Directeuren van Godshuizen en Armbesturen, bij de wet verpligt worden, hunne Kinderen, of Pupillen, in persoon, of door iemand, daartoe schriftelijk gemagtigd, te doen inschrijven, en dat zij, daarin nalatig blijvende, verbeuren zullen de boeten, daarop bij de wet bepaald, zijnde niet minder dan *vijf en twintig* en niet meer dan *honderd gulden*, of, volstrekt onvermogend zijnde, gestraft zullen worden met eene gevangenis van *een* tot *twee maanden*, onverminderd de nasporingen naar de dienstpligtigen, even als ten aanzien van de deserteurs van het krijgsvolk van den Staat gebruikelijk is.

Wordende, dien ten gevolge, elk en een iegelijk, die zulks aangaat, ten nadrukkelijksten aangemaand en gewaarschuwd aan zijne verpligtingen, ten aanzien der Nationale Militie, *op zijn tijd* en getrouwelijk te voldoen, ter voorkoming der onaangename en nadeelige gevolgen, welke door het ten achteren of in gebreke blijven in de *tijdige* voldoening aan die verpligtingen ontstaan; terwijl, eindelijk, alle Ouders, Voogden, Regenten enz., hierbij betrokken, expresselijk nog worden aangemaand, om, ook van hunne zijde, voor de *tijdige* inschrijving van hunne Kinderen, Pupillen enz., in het bijzonder van hen, die, door afwezigheid, of om andere redenen, zich-zelven niet zullen kunnen aanmelden, zorg te dragen, en om zich niet te spoedig en op te losse gronden overtuigd te houden dat zij aan de inschrijving en loting voor de Nationale Militie nog niet onderworpen zijn, maar om zich, *zelf bij de minste twijfeling omtrent hunnen juisten ouderdom*, van denzelven, HETGEEN IN HET ALGEMEEN ZEER IS AAN TE RADEN, te verzekeren door het nazien van de registers van den burgerlijken stand, als alléén als wettige bewijzen van den ouderdom kunnende worden aangemerkt, ten einde, langs dien weg, voor te komen, dat zij-zelve in boete of straffe vervallen, en hunne Kinderen, Pupillen enz., die zich, ook in dezen, en, niet zonder grond, op hunne Ouders, of die over hen gesteld zijn, verlaten, insgelijks niet geboet, of gestraft, en als niet-ingeschreven, of later, als niet *op den bij de wet bepaalden tijd*, *of ter behoorlijke plaatse*, ingeschreven geweest zijnde, en mede geloot hebbende, behandeld zullen behoeven te worden.

Leeuwarden, *De Commissaris des Konings*,
den 4 December 1856. VAN PANHUIJS.

De **BURGEMEESTER** en **WETHOUDERS** van *Leeuwarden*, doen te weten, dat door den RAAD dier Gemeente, in zijne vergadering van den 9 October 1856, is vastgesteld de volgende

VERORDENING *van* ***Policie*** *op het Verkoopen enz. van* VLEESCH, VISCH *en* VRUCHTEN, *waarvan het gebruik voor de gezondheid schadelijk kan zijn.*

Art. 1.

Het is verboden vleesch van door ziekte gestorven of van gesmoord vee, — visch, waaraan eenig bederf is, — onrijpe vruchten, — of in het algemeen vleesch, visch of vruchten, waarvan het gebruik door de daartoe gestelde keurmeesters, geacht wordt schadelijk voor de gezondheid te kunnen zijn, af te slaan, te verkoopen, ter verkoop voorhanden te hebben of aan te bieden.

Aan de Slagters of Vleeschverkoopers, Visschers of Vischverkoopers en Verkoopers van vruchten, is het bovendien verboden vleesch, visch of vruchten, als boven worden bedoeld, in hunne winkels, schepen, woningen of op hunne erven aanwezig te hebben.

Art. 2.

De zorg voor de naleving dezer Verordening wordt opgedragen aan den Commissaris en de verdere beambten van Policie, aan den Marktmeester en aan de daartoe gestelde Keurmeesters.

Art. 3.

Op hen wordt de last verstrekt, om tot dat einde, met in achtneming van de bepalingen der wet van den 31 Augustus 1853 (*Staatsblad* no. 83), de woningen der Slagters, Vleeschverkoopers, Visschers, Vischverkoopers en Verkoopers van vruchten, ten allen tijde ook huns ondanks binnen te treden.

Art. 4.

Weigering, om in de art. 2 genoemde ambtenaren in de bij art. 3 bedoelde woningen toe te laten, of verhindering in het binnentreden van dezelve, wordt gestraft met eene boete van *f* 10,00 tot *f* 25,00 en eene gevangenisstraf van één tot drie dagen, te zamen of afzonderlijk.

Alle overige overtredingen worden gestraft met eene geldboete van *f* 3,00 tot *f* 12,00. De voorwerpen, ten aanzien van welke de overtreding is gepleegd, moeten voor misbruik ongeschikt gemaakt of vernietigd worden.

Zullende deze Verordening aan de Gedeputeerde Staten van *Friesland* in afschrift worde medegedeeld.

En is hiervan, volgens Raadsbesluit van den 9 October 1856, afkondiging geschied, waar het behoort, den 11 October daaraanvolgende.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
J. H. BEUCKER ANDREÆ,
De Secretaris,
M. S. DE WAL.

's GRAVENHAGE, 20 December.

EERSTE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

In de zitting van heden heeft de Kamer achtereenvolgens aangenomen de navolgende wets-ontwerpen:

1°. dat tot wijziging van hoofdstuk II der staatsbegrooting voor 1855;
2°. dat tot wijziging van hoofdstuk IX*B* derzelfde staatsbegrooting;
3°. dat tot wijziging van hoofdstuk VIII der staatsbegrooting voor 1855;
4°. dat tot wijziging van hoofdstuk IV der staatsbegrooting voor 1855;
5°. dat tot verhooging van hoofdstuk IV der staatsbegrooting voor 1856;
6°. dat tot regeling der ontvangsten en uitgaven van het Pensioenfonds voor 1857;
7°. dat tot vaststelling der uitgaven voor de Algemeene Lands-drukkerij voor 1857.

Alle met eenparigheid van stemmen. Alleen over het vijfde wets-ontwerp had eene korte woordenwisseling tusschen den heer van Rijckevorsel en den minister van justitie plaats.

TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

In de zitting van woensdag zijn de beraadslagingen over het wets-ontwerp aanwijzende de middelen tot dekking van alle uitgaven des Rijks, in de algemeene begrooting begrepen, voortgezet. Aan de algemeene overwegingen namen deel de heeren: van Wintershoven, van Zuijlen van Nyevelt, Thorbecke, Sloet tot Oldhuis, van Eck, Godefroi, van der Linden, Baud en Wintgens.

De minister van finantiën wijst er op, dat door verschillende sprekers het verwijt is gedaan dat er niet genoeg zou blijken van de rigting der Regering. Dat verwijt is misschien niet geheel ongegrond. Z. Exc. heeft het gisteren gezegd; hij wenscht het belastingstelsel in zijn geheel te herzien, na de algemeene grondslagen vastgesteld te hebben waarop het moet rusten. Dit wenscht hij in verband met hetgeen voor de behoeften der gemeenten moet gedaan worden. Hij is ten deze niet in bijzonderheden getreden, maar heeft er reeds in de memorie van beantwoording op gewezen, dat men bezig is met statistieke opgaven in te zamelen, ten einde te beter het geheel der gemeente-belastingen te kunnen overzien. De uitkomst daarvan heeft Z. Exc. nog niet ontvangen, en waartoe zou het strekken reeds nu zijne denkbeelden deswege mede te deelen. Het zal tot eene ontijdige beoordeeling aanleiding geven. De Regering behoudt zich dit later voor, als het geheele resultaat bekend zal zijn. — De minister gaat na drie hoofdvoorstellingen der rede van den heer Thorbecke omtrent het belastingstelsel: 1°. dat de voortbren-

gende kracht en de grondstof worde ontheven; 2°. dat de middenklasse worde verligt, en 3°. dat de beletselen, die aan de verbetering der volksvoeding in den weg staan, worden weggenomen. Z. Exc. vereenigt zich daarmede volkomen, maar iets anders is het, die beginselen hier op den voorgrond te stellen en ze in practijk te brengen: dit is de groote moeijelijkheid. Men heeft Z. Exc. verweten dat hij geene geheele afschaffing van de brandstoffen heeft gewild, maar dit moet beoordeeld worden in verband tot eene algeheele herziening. Door verschillende sprekers is de wensch geuit, om aan de gemeenten zoo veel mogelijk alle accijnsen te ontnemen. Maar als dit het geval is, dan moet men die ook voor het Rijk vasthouden. Als men den minister dan verwijt, dat hij niet wenscht af te schaffen, dan moet men dit beoordeelen in verband tot de geheele herziening, welke men op het oog heeft. — De heer Thorbecke heeft gezegd, dat er verschil is tusschen accijnsen en accijnsen. De minister geeft dit toe. Er zijn accijnsen, die altijd zullen moeten behouden blijven, b. v. op het gedistilleerd en den wijn. Er zijn er, waaromtrent het wenschelijk ware die te doen vervallen. Het verwondert den minister de zeep niet te hebben hooren noemen. Hij zou daarop wel het oog hebben, maar het eerst is de zaak in de behoeften der huishouding van den Staat te voorzien. De belastingen moeten zoo zijn, dat zij zoo veel mogelijk over verschillende voorwerpen worden verdeeld, en dan kunnen de accijnsen niet gemist worden. Men heeft op het drukkende der belasting op de bieren en azijnen gewezen. Hij meent toch te moeten wijzen op twee landen, waar het bier veel meer dan hier te lande algemeen in gebruik en toch veel hooger belast is. Op België en Engeland. Er is gewezen dat hij, minister, de behandeling der begrooting telkenmale betreurd heeft; een spreker heeft dit zelfs ongrondwettig genoemd; maar Z. Exc. heeft de zaak niet uit het grondwettig oogpunt beschouwd, maar alleen als minister van finantiën, die, terwijl hij hier zeer veel tijd besteedt om de begrooting te verdedigen, niet op het ministerie kan bezig zijn. — De heer van Zuijlen heeft eene vergelijking gemaakt tusschen de werkzaamheid van den heer van Bosse als minister en hem spreker. Z.Exc. zal aan de werkzaamheden van den heer van Bosse niet te kort doen. Hij wil gaarne erkennen dat hij de werkzaamste minister geweest is, maar dit ligt welligt in zijne physieke kracht, waarmede niet elk gelijkelijk bedeeld is. Bovendien was de heer van Bosse vroeger aan het ministerie werkzaam, en heeft de tegenwoordige minister eenigen tijd noodig gehad om zich in staat te stellen hier de wetten te verdedigen. — Men heeft gezegd, dat Z. Exc. bij de herziening van het belastingstelsel te veel het oog heeft gehad op de behoeften van Amsterdam. Hij kon niet beter antwoorden dan met de rede van den heer Godefroi, die er op gewezen heeft, dat het adres van den gemeente-raad dier stad niet alleen het oog had op Amsterdam, maar op alle gemeenten. De zaak moet uit dat oogpunt beschouwd worden. Maar als men in de eerste plaats op Amsterdam let, dan is dit niet verkeert. Voor ons land mogen de behoeften der twee groote handelssteden niet uit het oog worden verloren. De Regering moet daarop bovenal hare aandacht gevestigd houden. Zal het 't land goed gaan, dan moet er gezorgd worden, dat die twee groote handelssteden niet achteruitgaan. Dit zou op het geheele land terugwerken. — De heer Thorbecke heeft der Regering verweten, dat zij goedgekeurd heeft het besluit van den amsterd. raad, om de belasting op het gemaal af te schaffen. Elke stad moest zelve beoordeelen, in hoeverre zij daartoe in staat is. Om aan haar te zeggen, nadat de rijks-accijns afgeschaft is: gij moet mijn voorbeeld niet volgen, — dit zou tot niet weinig aanmerkingen aanleiding geven. Eene laatste opmerking van den heer Thorbecke was, dat de gemeenten zich zelf moeten helpen. Z. Exc. geeft dit toe tot eene zekere hoogte, maar in het gegeven geval is die zamenwerking noodig. Over de uitlegging van art. 245 der gemeentewet zal hij niet spreken; dit behoort bij het departement van binnenlandsche zaken te huis: de Regering zal echter gaarne letten op de door de heeren Thorbecke en Godefroi gemaakte opmerkingen.

Na deze algemeene beschouwingen komt de minister tot de bijzondere punten. In antwoord op den heer van Wintershoven nopens de toepassing der belastingwetten, zegt de minister, dat het doel is, om langzamerhand Limburg te brengen in denzelfden toestand der andere provincien; niet om die provincie te kwellen, maar om de wet algemeen toe te passen. Hij heeft ook den toestand van Limburg nopens de grondbelasting als geene gunst beschouwd: hij is het eens dat deze toestand het gevolg is van de bepalingen der wet, en dat, als eene herziening komt nopens ongebouwde eigendommen, ook daarin verandering zal moeten komen. Die spr. zeide verder, dat hij ten aanzien zijner provincie wel gelijkheid van lasten maar dan ook gelijkheid van lusten verlangt. Z. Exc. geeft toe, dat de geografische ligging van Limburg aanleiding geeft tot groote bezwaren, maar hij kan het bezwaar nopens het gevolggeven aan art. 6 der grondwet niet beamen. Hij leest in dat artikel niet dat de betrekkingen pondspondsgewijze naar het zielental moeten verdeeld worden; hij gelooft echter, dat daar, waar de Limburgers billijke aanspraak op het vervullen van betrekkingen hebben, er ook steeds opgelet is. Er is verder gezegd, dat de minister weinig heeft toegezegd, maar een minister moet ook behoedzamer zijn dan een lid der Kamer, want een lid bindt zich tot niets, doch de minister bindt zich wel als hij verklaringen geeft. De heer van Zuijlen zeide, dat de minister door de afschaffing van het gemaal wat hard van stal was geloopen; dat is niet zoo onjuist, maar dan moet het ook niet verwonderen, dat hij nu wat op adem wenscht te komen en niet al te hard meer wil loopen. — Aan den heer Sloet antwoordt Z. Exc., dat hij geen ministeriële censuur heeft uitgeoefend, maar hij heeft de wapens gebezigd om zich tegen den aanval te verdedigen. En wat nu het woord *luim* aangaat, kan hij nog niet toegeven, dat drie ton meer of minder op de begrooting van oorlog afhankelijk is van een luim. — Wat nu betreft eene belasting op de koffij en tabak, spreker heeft den heer Sloet niet gesommeerd om zijne plannen mede te deelen, maar hij heeft een ieder uitgenoodigd om over kardinale punten hun gevoelen aan de Regering mede te deelen, die gaarne licht zal ontvangen. — In antwoord aan den heer van Eck, dat hij, minister, aan de leden der oppositie minder zou hebben geantwoord, zegt Z. Exc., dat dit onjuist is; hij heeft, zoo als hij meent, allen beantwoord. — Wat de toepassing der zegelwet betreft, heeft die spr. met verontwaardiging gesproken over sommige blaadjes, die persoonlijke aanvallen rigten. Z. Exc. deelt het gevoelen, dat dit vermeden moet worden, maar hij is het met den heer van Eck niet eens, wanneer hij die bladen noemt ministeriële blaadjes. Er zijn geen ministeriële blaadjes of bladen, anders dan de *Staats-Courant*. En wat nu de handelingen der Kamers betreft, herinnert hij, dat niet alleen het bijblad, maar ook de bijvoegsels der dagbladen vrij van zegel zijn. Maar als hij de persoonlijke aanvallen afkeurt in de door den heer van Eck bedoelde bladen, dan bedoelt hij hetzelfde ook omtrent andere couranten die de Regering bestrijden, daar de persoonlijke aanvallen in die couranten niet minder afkeurenswaardig zijn. De heer van Zuijlen zeide, dat hij niet hoopte, dat zijne uit te brengen stem aan partijdigheid zou worden toegeschreven. De minister heeft nooit de afstemming van eenig hoofdstuk aan partijdigheid toegeschreven: hij herinnert zich niet dit ooit gezegd te hebben. Ten slotte beantwoordt hij de opmerkingen van den heer van der Linden nopens de grondbelasting, het patent, personeel enz.

Alstoen zijn aangevangen de overwegingen over de afzonderlijke artikels, die in de zitting van donderdag zijn voortgezet en gesloten, wanneer, zoo als wij reeds in ons vorig nommer hebben gezegd, het wets-ontwerp in stemming gebragt met 52 tegen 16 stemmen is *aangenomen*.

In de zitting van gisteren, heeft de Vergadering behandeld:

I. Hoofdstuk IXA der staatsbegrooting voor 1857 (*nationale schuld*), waarvan de overweging bij onder-art. 14 van het eerste artikel van het wets-ontwerp vroeger afgebroken is met het voornemen om die na de afdoening der wet op de middelen voort te zetten. Zonder beraadslaging werden de overige artikelen goedgekeurd, en het hoofdstuk in zijn geheel met algemeene (59) stemmen aangenomen.

II. Het wets-ontwerp tot amortisatie en inkoop van rentegevende nationale schuld, dat, na eene korte woordenwisseling tusschen den heer van Bosse en den minister van finantien, met algemeene (63) stemmen aangenomen werd.

III. Het wets-ontwerp tot regeling van het fonds van koopprijzen van domeinen voor het dienstjaar 1856, uitgetrokken voor ƒ 3,644,362.50, waarin door den minister van finantien eene wijziging werd aangebragt, strekkende om dat cijfer met één millioen te verhoogen voor amortisatie van rentegevende nationale schuld; dit wets ontwerp werd met algemeene (66) stemmen aangenomen.

IV. Het wets-ontwerp tot voorloopige vaststelling van het Vde hoofdstuk der begrooting van de staatsuitgaven voor 1857. Aan de algemeene beraadslaging namen deel de heeren: Elout van Soeterwoude, van Zuijlen van Nyevelt, ter Bruggen Hugenholtz, van der Linden, Bosscha, Thorbecke, Mackay, Schimmelpenninck van der Oije, Blaupot ten Cate en Gevers Deijnoot.

De minister van justitie heeft daarna medegedeeld, dat Z. M., op het verzoek, 't welk de minister van binnenl. zaken had ingediend, ten einde wegens zijne ongesteldheid, uit zijne betrekking te worden ontslagen, heeft gemeend nog niet te moeten bewilligen, ofschoon die ongesteldheid nog niet is geweken, maar heeft gewenscht, dat dien bewindsman de noodige tijd mogt worden gelaten om een ontwerp op het *lager* onderwijs in gereedheid te brengen; hetzelve in te dienen en te verdedigen, immers indien de toestand zijner gezondheid dit mogt toelaten. — Z.E. heeft verder gezegd, dat men oorspronkelijk voornemens is geweest om de wetten op de drie onderdeelen van het onderwijs te gelijk voortedragen, maar dat, vermits het onderzoek daarvan kwalijk in zes maanden tijds zou kunnen afloopen, men daarvan heeft afgezien, en zich alleen bij het *lager* onderwijs zal bepalen; dat, indien des ministers gezondheid dit toelaat, de Kamer verzekerd kan zijn, de bedoelde voordragt nog vroeger te zullen ontvangen, dan door den minister is aangekondigd, en om 't even wie dan ook met het departement zal zijn belast, tegen het recès, of indien zich nog geheel onvoorziene bezwaren mogten voordoen, tegen het einde van het recès. — Wat de grondslagen betreft van het intedienen ontwerp op het *lager* onderwijs, heeft de minister verklaard, dat men zich vergist, indien men zich voorstelt, dat de Regering nog daar naar zoekende is, en dat men ook in dwaling verkeert, indien men gelooft, dat daarbij aan iemand eenige dwang zal worden opgelegd; dat de voordragt zal gegrond zijn op het beginsel van vrijheid, en dat hij de gewetensvrijheid te zeer waardeert om immer daarvan te willen afwijken.

Verder heeft de minister uitgeweid over het parlementaire regt der Kamer, en is hij teruggekomen op de stemming over het Vde hoofdstuk. Aannemende, dat de stemmen van 32 leden even zoo vele blijken van wantrouwen zijn geweest, meent Z. E. dat die van de 32 daartegen overstaande leden, als zoovele blijken van vertrouwen kunnen worden aangemerkt, en dat, alware dit voor bewijs vatbaar, het toch niet wenschelijk zoude zijn, dat het werd geconstateerd, omdat het niet zoude getuigen van liefde voor onze constitutionele instellingen, waarbij men zou kunnen volstaan met dezelve als een feit aan te nemen, en niet als eene vrucht van ontwikkeling sedert eeuwen op het gebied der beschaving, en alzoo als een levensbeginsel. Naar des ministers oordeel is het doel der constitutie conciliatie, zamenstemming tusschen vrijheid en gezag, vooral daar, waar, bij meerdere volksontwikkeling de uitoefening van gezag moeijelijker wordt, en de behoefte aan vrijheid grooter; en het vermijden, zoowel van dwang ter wering van despotismus als van dwang aan de tegenovergestelde zijde, als welke alleen tot democratie en regeringloosheid kan leiden.

De minister heeft niet ontveinsd, dat men ten aanzien van zijn ambtgenoot dwang heeft willen bezigen. Hij heeft gemeend, dat men in dergelijke omstandigheden een uiterst middel kan aanwenden, maar dat daartoe alsnog geene noodzakelijkheid bestaat, en heeft de Vergadering ernstig verzocht om den minister in staat te stellen, de proef te nemen, in hoeverre hij, met Gods hulp, de eensgezindheid kan herstellen en het vuur der tweedragt uitdooven.

De minister van binnenl. zaken ad interim heeft van zijne zijde verklaard, dat hij het belang der in de noordelijke provincien aan te leggen spoorwegen erkent, en zich verpligt rekent, dien aanleg zooveel mogelijk te bevorderen.

De Vergadering nam daarop de onderscheidene afdeelingen in behandeling. Over de acht eerste: kosten van het departement; kosten van het bestuur der provincien; nationale militie en schutterijen, medische politie; verdere uitgaven betrekkelijk het binnenlandsch bestuur; waterstaat en publieke werken; onderwijs; kunsten en wetenschappen, had geene discussie plaats. Bij de IXde afdeeling, armwezen, is de Kamer voor eenige weinige oogenblikken in comité-generaal overgegaan. Na de heropening der zitting is het nieuw ingevoegd artikel 131*a*, waarbij voor de tijdelijke instandhouding van de koloniale instellingen der Maatschappij van Weldadigheid tot dat de zaken der Maatschappij op wettige wijze zullen zijn geregeld, boven en behalve hetgeen zal kunnen en moeten voldaan worden uit de begrooting van het bijzonder fonds, ingesteld door de wet van den 10 Februarij 1844 (*Staatsblad* no. 7), ƒ 182,000 werd uitgetrokken, zonder beraadslaging goedgekeurd.

De overige afdeelingen van het hoofdstuk gaven geene aanleiding tot het maken van opmerkingen. In stemming gebragt werd het hoofdstuk, waarvan het totaal nu gebragt is op ƒ 5,953,134.02, met algemeene (67) stemmen aangenomen. (De aanneming van bovengenoemde wets-ontwerpen, vrijdag avond door ons per *telegraaf* ontvangen, hebben wij toen slechts aan eenige onzer lezers kunnen mededeelen.)

Daarna heeft de Kamer zich zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming vereenigd met de conclusien der rapporten van de commissien tot onderzoek van

a. de nadere additionele overeenkomst met het Koningrijk der Beide Siciliën, tot uitbreiding van het handels- en scheepvaartverdrag van den 17 November 1847;

b. de overeenkomst met Saksen ter wederkeerige uitlevering van boosdoeners;

welke beide conclusien strekken om die regeringsbescheiden voor kennisgeving aan te nemen.

Aan het einde der zitting heeft de commissie voor de verzoekschriften eenige verslagen uitgebragt.

De Kamer is toen tot den 17 Februarij 1857 uiteen gegaan, ten ware bijzondere omstandigheden eene vroegere bijeenroeping mogt vorderen.

LEEUWARDEN, 22 December.

GEMEENTE-RAAD VAN LEEUWARDEN.

In de donderdag jl. alhier gehouden openbare vergadering van den Gemeenteraad, waarin 17 leden tegenwoordig waren, is, na resumtie der notulen dd. 11 dezer, in beraadslaging genomen het door zijne commissie, den 11 December ll. aangeboden ontwerp van verordening op de heffing enz. eener plaatselijke directe belasting binnen deze gemeente. In verband met deze aangelegenheid werd vooraf mededeeling gedaan van eene extract-missive van den minister van binnenlandsche zaken, waarbij, onder terugzending van voorstellen van gemeente-raden tot heffing van hoofdelijke omslagen, aan Gedeputeerde Staten wordt te kennen gegeven, dat Z. Exc., wat de grondslagen der heffing betreft, hun gevoelen deelt, dat het, ten gevolge van de over de toepassing gerezen moeijelijkheden, noodzakelijk zal zijn in de besluiten te bepalen de evenredigheid, welke zal moeten worden in acht genomen bij het aanslaan van de belastingschuldigen, wegens inkomsten uit bezittingen of kapitalen voortvloeijende en die, welke uit ambten, bedieningen, beroepen, bedrijven en ambachten voortspruiten, alsmede de evenredigheid, ten opzigte van hoofden van huisgezinnen, naar mate deze uit meer of minder onverzorgde leden bestaan, en met hunne Vergadering betwijfelt of het billijk is tot vinding van het belastbaar inkomen, de inkomsten uit bezittingen of kapitalen te verdubbelen, — welk extract aan de gemeente-raden is toegezonden, om daarop, casu quo, bij het doen van voorstellen tot heffing van hoofdelijke omslagen te letten.

De algemeene strekking van gemelde verordening tot heffing, is vervolgens aangenomen met 14 tegen 2 stemmen, en nadat de artikelen 1 tot en met 9, deels gewijzigd en ongewijzigd, behoudens finale redactie, waren aangenomen, is de verdere behandeling van dit punt uitgesteld tot eene, des avonds gehouden vergadering, wanneer met 12 tegen 2 stemmen is vastgesteld de verordening tot heffing eener plaatselijke directe belasting, onder den naam van Hoofdelijken Omslag, ten behoeve dezer gemeente.

Onder anderen is art. 8 in diervoege gewijzigd, dat de klassen (waarin de belastingschuldigen worden gerangschikt) met 5 zijn vermeerderd, te weten:

26	klasse	van	boven	ƒ 100,000	tot	ƒ 115,000.
27	„	„	„	- 115,000	„	- 130,000.
28	„	„	„	- 130,000	„	- 150,000.
29	„	„	„	- 150,000	„	- 175,000.
30	„	„	„	- 175,000	„	- 200,000.

Tot deze uitbreiding is besloten met *algemeene* stemmen.

De verordening op de invordering dezer belasting is, na eenige wijziging, mede, behoudens nog vereischte redactie, vastgesteld met 13 tegen 2 stemmen. (Een en ander reeds kortelijk in ons vorig nommer medegedeeld.)

Nog is, met 13 tegen 2 stemmen, besloten aan J. B. Terguin, agent van policie alhier, een jaarlijksch pensioen van ƒ 400 toe te kennen.

TER LEEUWARDER COURANT-DRUKKERIJ VAN DE WED. KOUMANS SMEDING.